

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту (декан факультету)

Завідувач кафедри

(підпис) Шеремет О.О.
(прізвище та ініціали)

(підпис) Березянко Т.В.
(прізвище та ініціали)

«___» _____ 2021 р.

«___» _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 073 «Менеджмент» _____
(код та спеціальності)
освітньо-професійної програми «Менеджмент» _____

на тему: «Інноваційна діяльність і її роль в забезпеченні ефективності роботи підприємства»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 5

Милка Олександра Валеріївна
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Керівник: проф. д.е.н. Скопенко Наталія Степанівна
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2021 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут економіки і управління
 Кафедра економіки праці та менеджменту
 Освітній ступінь бакалавр
 Спеціальність 073 «Менеджмент»
 Освітня програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри економіки
 праці та менеджменту

_____ Т.В. Березянюк

“27” січня 2021 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Милці Олександрі Валеріївні

1. Тема роботи Інноваційна діяльність і її роль в забезпеченні ефективності роботи підприємства

керівник роботи Скопенко Наталія Степанівна, д.е.н., професор

затверджені наказом вищого навчального закладу від 27.01.2021 р № 50-КС.

2. Строк подання здобувачем роботи 24 травня 2021р.

3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти, аналітичні та статистичні матеріали стосовно теми проекту, бухгалтерська, статистична звітність та аналітичні матеріали Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретико-методичні засади реалізації інноваційної діяльності на підприємстві. Розділ 2. Аналіз виробничо-господарської та інноваційної діяльності філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Розділ 3. Підвищення ефективності роботи підприємства за рахунок активізації інноваційної діяльності

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Результати дослідження знайшли відображення в 8 рисунках та 12 таблицях ілюстративного матеріалу

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 27 січня 2021 року**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та вивчення джерел інформації для написання дипломної роботи. Складання бібліографії наукових джерел.	28.01.2021 р.	
2	Розроблення та затвердження плану роботи керівником дипломної роботи і керівником проектної групи	15.02.2021 р.	
3	Робота над вступом до дипломного проекту	20.02.2021 р.	
4	Підготовка першого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	25.02.2021 р.	
5	Підготовка другого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	30.02.2021 р.	
6	Підготовка третього розділу, висновків до нього та подання його керівнику	30.03.2021 р.	
7	Підготовка висновків до роботи та подання його керівнику	30.04.2021 р.	
8	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	10.05.2021 р.	
9	Остаточне оформлення роботи. Формування проекту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником дипломної роботи	16.05.2021 р.	
10	Подання завершеної роботи на розгляд комісії з попереднього захисту	17.05.2021 р.	
11	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри та подача електронного варіанту роботи для перевірки на плагіат	24.05.2021 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	Згідно графіку захисту	

Здобувач

(підпис)

Керівник роботи

(підпис)

О. В. Милка .
(прізвище та ініціали)**Н.С. Скопенко**
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі розглянуто і узагальнено існуючі теоретико – методичні підходи до організації інноваційної діяльності на підприємстві. В роботі описано сутність інноваційної діяльності, її роль в забезпеченні ефективності роботи підприємства.

Було визначено сучасний рівень розвитку Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» та охарактеризовано його інноваційну діяльність.

На основі дослідження результатів інноваційної діяльності на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» було розроблено пропозиції щодо вибору введення нової інноваційної продукції, що дасть змогу підвищити ефективність роботи підприємства.

Випускна робота складена на 82 сторінках (без урахування додатків), містить 12 таблиць, 8 рисунків.

Ключові слова: ІННОВАЦІЇ, ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, МОЛОЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ.

SUMMARY

In the qualifying work the existing theoretical and methodical approaches to the organization of innovative activity at the enterprise are considered and generalized. The paper describes the essence of innovation, its role in ensuring the efficiency of the enterprise.

To assess the feasibility of the proposed measure, the current level of development of the branch of TDV "Yagotynsky butter factory" "Yagotynske for children" was determined and characterized its innovative activities.

Based on the study of the results of innovation activities at the Branch of TDV "Yagotynsky Dairy Plant" "Yagotynske for Children" proposals were developed to choose the introduction of new innovative products that will increase the efficiency of the enterprise.

The calculations show that the proposed project is profitable and in the future it is possible to implement it at the enterprise.

The final work is compiled on 82 pages (excluding appendices), contains 12 tables, 8 figures.

Key words: INNOVATIONS, INNOVATIVE ACTIVITY, EFFICIENCY, DAIRY INDUSTRY.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	9
1.1. Економічна сутність інноваційної діяльності підприємства	9
1.2. Методи оцінювання інноваційної діяльності підприємства.....	22
Висновки до розділу 1.....	30
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» «ЯГОТИНСЬКЕ ДІТЕЙ».....	32
2.1. Загальна характеристика Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське дітей».....	32
2.2 . Аналіз діяльності суб'єкта господарювання.....	38
2.3. Оцінка ефективності управління інноваційною діяльністю підприємства..	48
Висновки до розділу 2.....	53
РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА РАХУНОК АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	56
3.1. Пропозиції щодо вдосконалення інноваційної діяльності підприємства...	56
3.2. Обґрунтування введення продуктової інновації на підприємстві.....	67
Висновки до розділу 3.....	72
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ.....	83

ВСТУП

Актуальність теми дослідження визначається першочерговими проблемами, котрі стосуються інноваційного розвитку підприємств харчової галузі, що передбачає розробку інноваційної стратегії, яка базується на ринковій позиції, і пов'язана з життєвим циклом продукту, а також на науково-технічній політиці підприємства. Така стратегія повинна враховувати головні фази і моменти переходу однієї фази в іншу при здійсненні повного життєвого циклу продукту.

У контексті сучасних ринкових трансформацій одним із найголовніших показників економічного зростання країни є темпи розвитку інноваційної діяльності. Тому стає цілком очевидним той факт, що коли країна продовжує розвиватися лише в сфері сировинних галузей промисловості, де переважає низьконаукоємне матеріальне виробництво, то вона буде залишатися в рядах країн з низьким рівнем конкурентоспроможності на зовнішньому ринку.

Теоретичні та практичні засади інноваційної діяльності висвітлені в працях І. Шумпетера. Окремі аспекти, пов'язані з розробкою та реалізацією стратегії інноваційної діяльності, її інвестиційного та ресурсного забезпечення досліджували такі вітчизняні вчені, як А.Ф. Бондаренко, А.Н. Бузні, О.Б. Бутнік-Сіверський, М.І. Кісіль, О.В. Крисальний, М.Ф. Кропивко, О.А. Лапко, М.І. Лобанов, П.М. Музика, П.Т. Саблук, М.А. Садиков, С.В. Шолудченко, а також зарубіжні дослідники: Б. Санто, Б. Твісс, М. Туган-Барановський, В. Терехов, М. Чумаченко, А. Яковлєв, Г.І. Андрєєв, С.Д. Ільєнкова, В. Дергачов, Г.А. Романенко, Л.М. Хогберг, Р.А. Фатхутдінов та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ організації інноваційної діяльності на підприємстві та обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

Поставлена у роботі мета зумовила вирішення наступних завдань:

- розглянути економічну сутність інноваційної діяльності підприємства;
- дослідити методи оцінювання інноваційної діяльності підприємства;
- охарактеризувати Філію ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»;
- проаналізувати діяльність суб'єкта господарювання;
- здійснити аналіз ефективності управління інноваційною діяльністю підприємства;
- надати пропозиції щодо вдосконалення інноваційної діяльності підприємства;
- обґрунтувати запровадження продуктової інновації на підприємстві;
- оцінити вплив запропонованого заходу на ефективність діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження в роботі є процес запровадження інноваційної діяльності на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів інноваційної діяльності на підприємстві.

Сферою застосування є Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

В роботі використано такі *методи дослідження*, як: системний аналіз, спостереження, аналітичне порівняння, методи економічного і статистичного аналізу.

Інформаційною базою написання кваліфікаційної роботи стали наукові праці вітчизняних та закордонних учених у сфері управління інноваційною діяльністю; законодавчі та нормативно-правові документи, що регламентують діяльність підприємств; статистична та фінансова звітність підприємства; періодичні видання; інформаційно-аналітичні матеріали, Інтернет-ресурси.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Економічна сутність інноваційної діяльності підприємства

Термін "інновація" як нова економічна категорія ввів у науковий оборот австрійський (пізніше американський) учений Йозеф Алоїз Шумпетер (J. A. Schumpeter, 1883-1950) у першому десятилітті ХХ ст. У своїй роботі "Теорія економічного розвитку" (1911) Й. Шумпетер уперше розглянув питання нових комбінацій змін у розвитку (тобто питання інновації) і дав повний опис інноваційного процесу [69].

Й. Шумпетер виділяв п'ять змін у розвитку [69]:

1. Використання нової техніки, технологічних процесів, чи нового ринкового забезпечення виробництва;
2. Впровадження продукції з новими властивостями;
3. Використання нової сировини;
4. Зміни в організації виробництва і його матеріально-технічному забезпеченні;
5. Поява нових ринків збуту.

Сам термін "інновація" Й. Шумпетер став використовувати в 30-і рр. ХХ ст. При цьому під інновацією Й. Шумпетер мав на увазі зміну з метою впровадження і використання нових видів споживчих товарів, нових виробничих, транспортних засобів, ринків і форм організації в промисловості.

Згідно Й. Шумпетеру, інновація є головним джерелом прибутку: "прибуток, власне кажучи, є результатом виконання нових комбінацій", "без розвитку немає прибутку, без прибутку немає розвитку". Книги Шумпетера дали поштовх до робіт інших вчених в області інновацій [69].

Західні дослідники (Б. Санто, В. Д. Хартман, Б. Твісс, Г. Перлак, Е. Менсфілд, Р. Фостер, Й. Шумпетер, П. Друкер та ін.) трактують категорії інноватики залежно від об'єкта та предмета свого дослідження [44,53].

Наприклад, Мельник Л. вважає, що інновація — це сукупність виробничих, технічних і комерційних заходів, які ведуть до появи на ринку нових та вдосконалених промислових процесів і обладнання [39].

І. Балабанов — відомий спеціаліст у сфері інноватики — дає таке визначення: «Нововведення — це впровадження будь-чого нового відносно організації чи її безпосереднього оточення» і розглядає нововведення «як особливий випадок процесу змін в організації» [4].

На думку відомого американського вченого в галузі управління наукою й технікою Б. Твісса, нововведення — процес, у якому винахід або ідея набуває економічного змісту. «Це єдиний у своєму роді процес, що об'єднує науку, техніку, економіку й управління. Він полягає в одержанні новизни і триває від зародження ідеї до її комерційної реалізації, охоплюючи комплекс відносин, виробництво, обмін, споживання» [53].

В. Баранчев визнає нововведенням будь-яку ідею, діяльність чи речовий результат, які відрізняються за своїми якісними ознаками від існуючих форм [5].

Ряд американських дослідників під нововведенням розуміють процеси виникнення, розвитку, поширення і зміни науково-технічних новацій у різних сферах людської діяльності. Так, на думку І. Жарікова, головною рисою нововведення є його вплив на спосіб життя людей. З цього погляду нововведення не обов'язково мають бути технічними чи речовими, причому соціальні нововведення виявляються більш значущими за силою свого впливу порівняно з упровадженням локомотивів чи телеграфів. Зокрема, система продажу товарів у кредит спричинила справжній економічний переворот, це соціальне нововведення перетворило економіку пропозиції в економіку попиту незалежно від ефективності економіки [19].

Чіткіше розмежування понять «нововведення» і «новація» дає Грицай О.: новація — це «новий вид продукції, метод, технологія», а нововведення — це «впровадження новації в економічний виробничий цикл» [15].

В таблиці 1.1 наведені визначення понять «нововведення» та «інновація», які найчастіше зустрічаються у науковій літературі.

Таблиця 1.1

Визначення основних понять інноватики

Поняття	Визначення
Новація	— нове явище (відкриття), новий метод (принцип), винахід
Інновація (нововведення)	— процес, який охоплює багато стадій і зв'язків, починаючи з відкриттів і закінчуючи появою на ринку нових товарів
	— це ідея, практика чи продукт, що сприймаються індивідом як нові
	— це безперервне розширення організованого людського знання та застосування його під час розроблення нових підходів до задоволення людських потреб
	— процес, що веде до ефективнішого виробництва і закінчується новими та суттєво модифікованими товарами чи послугами
	— це перетворення ідей на конкретні предмети
	— генерування, прийняття та впровадження нових ідей, процесів, продуктів, послуг
	— процес створення та впровадження новинок
	— упровадження будь-чого нового відносно організації або її безпосереднього оточення
	— це кінцевий результат інноваційної діяльності, в процесі якої купуються і використовуються новації
	— це такий техніко-економічний процес у суспільстві, під час якого практичне використання ідей і винаходів веде до створення найкращих за своїми властивостями виробів і технологій, поява яких на ринку може дати додатковий дохід
	— комплексний процес, який передбачає створення, розроблення, доведення до комерційного використання і поширення нового технічного або якогось іншого рішення (новації), що задовольняє певну потребу
	— результат практичного освоєння новації

Джерело: [2,4,8]

Аналіз наведених визначень показує, що під терміном «нововведення» («інновація») одні автори розуміють об'єкти впровадження, інші — процес, що веде до появи чогось нового — новації.

Інновація — кінцевий результат інноваційної діяльності, який одержав утілення у вигляді нового або удосконаленого продукту, впровадженого на

ринку, або удосконаленого технологічного процесу, використовуваного в практичній діяльності, або в новому підході до соціальних послуг [8].

Інновація – це використання результатів наукових досліджень і розробок спрямованих на вдосконалення процесу виробничої діяльності, економічних, правових і соціальних відносин в галузі науки, культури, освіти і в інших сферах діяльності суспільства [10].

Аналіз різних визначень інновації показує, що специфічний зміст інновації складають зміни, а головною функцією інноваційної діяльності – є функція змін. Вона має чітку орієнтацію на кінцевий результат прикладного характеру, завжди розглядається як процес, що забезпечує технічний, економічний або соціальний ефект.

Неодмінними властивостями інновації є: науково-технічна новизна; виробнича застосовуваність; комерційна реалізація.

Закон України “Про інноваційну діяльність” розрізняє два поняття інноваційного продукту і інноваційної продукції [21].

Інноваційний продукт є результатом виконання інноваційного проекту і науково-дослідною і/або дослідно-конструкторською розробкою нової технології (в тому числі і інформаційної) або продукції з виготовленням експериментального зразка чи досвідної партії і відповідає таким вимогам [21]:

- він є реалізацією (впровадженням) об’єкта інтелектуальної власності, на які виробник продукту має державні охоронні документи (патенти, свідоцтва) чи одержані від власників цих об’єктів інтелектуальної власності ліцензії, або реалізацією (впровадженням) відкриттів;
- розробка продукту підвищує вітчизняний науково-технічний і технологічний рівень;
- в Україні цей продукт вироблено вперше, або якщо не вперше, то порівняно з іншим аналогічним продуктом, представленим на ринку, він є конкурентноздатним і має суттєво вищі техніко-економічні показники.

Інноваційна продукція – нові конкурентноздатні товари чи послуги, що відповідають вимогам, встановленим Законом України “Про інноваційну діяльність”, а саме [21]:

- отримується внаслідок виконання інноваційного проекту;
- виробляється в Україні вперше або, якщо не вперше, то порівняно з іншою аналогічною продукцією, представленою на ринку, є конкурентноздатною і має суттєво вищі техніко-економічні показники.

Інноваційна продукція може бути результатом тиражування чи застосування інноваційного продукту. Інноваційною продукцією може бути визнано також інноваційний продукт, якщо він не призначений для тиражування.

До інноваційної продукції відноситься [21]:

- продукція, що зазнала значних технологічних змін (технічні характеристики і сфера використання її значно відрізняються від технічних характеристик і сфери використання продукції, що виготовлялась раніше), або заново введена (принципово нова) продукція протягом останніх трьох років;

- традиційна продукція, параметри якої в значній мірі удосконалені чи модифіковані протягом останніх трьох років;

- інша інноваційна продукція, введена протягом трьох останніх років, заснована на введенні нових чи значно вдосконалених виробничих методів, які передбачають застосування нового виробничого устаткування, нових методів організації виробництва чи їх сукупності.

Виробництво інноваційної продукції вважається освоєним, якщо відпрацьована конструкторська і технологічна документація, освоєне технологічне устаткування, інструмент, технологічне оснащення, необхідне для виробництва цієї продукції, організовано систематичний випуск її згідно з розробленим технологічним процесом, технічна характеристика виробів, що випускаються, повністю відповідає заданим техніко-економічним показникам.

Період часу від зародження ідеї, створення і розповсюдження інновації і до її використання називають – життєвим циклом інновації.

Терміном «інновація» позначаються всі нововведення у виробничій, комерційній, фінансовій, маркетинговій, управлінській та інших сферах, будь-які зміни й удосконалення, що забезпечують суспільний прогрес, економію витрат, підвищення рівня ефективності, рентабельності виробництва [15].

Згідно з класичним визначенням *інновація* — це не просто нововведення, а нова функція виробництва, «нова комбінація». Вона означає іншу якість виробництва та управління і розглядається в динаміці як процес [12].

Процес уведення новацій на ринок заведено називати процесом комерціалізації. Комерційний аспект визначає інновацію як економічну необхідність, яка перетворює її у джерело доходу. Наявність попиту на інновацію свідчить про її конкурентоспроможність, що є результатом інноваційної діяльності. Інновація — це матеріалізований результат науково-технічної діяльності.

У наукових дослідженнях вітчизняних економістів переважає думка, що «інновація являє собою техніко-економічний процес, який завдяки практичному використанню продуктів розумової праці — ідей і винаходів, приводить до створення кращих за властивостями нових видів продукції та нових технологій», а «нововведення — це процес доведення наукової ідеї до технічного винаходу, до стадії практичного використання, що приносить дохід» [9].

Інновація - це економічна категорія. Як категорія (грець. *kategoria* - висловлення, судження) інновація відбиває найбільш загальні й істотні властивості, ознаки, зв'язки і відносини виробництва і реалізації нововведень [2].

Інноваційну поведінку можна розглядати, враховуючи [1]:

- 1) обсяг змін, які вони викликають у попередньому асортименті продукції, процесах виробництва та організації діяльності фірми;
- 2) якої кількості напрямків діяльності вони стосуються;
- 3) як багато функцій, завдань та методів роботи вони змінюють;
- 4) наскільки нові вироби та процеси відрізняються від попередніх.

Застосовуючи даний критерій, інновації можна поділити на [8]:

- радикальні,
- рекомбінаційні,
- модифікаційні.

Радикальні інновації

Серед інновацій даного типу розрізняються зміни технологічного та організаційного характеру. Радикальні інновації технічного характеру зазвичай стосуються процесу впровадження нової продукції, яка згодом зумовлює необхідність застосування нових технологій. Фірми, які впроваджують нові види продукції, намагаються досягнути провідної позиції в обраному сегменті ринку. Впровадження нової продукції часто зумовлює необхідність проведення заходів, спрямованих на створення попиту або задоволення потенційного попиту. Технічні інновації радикального характеру спостерігаються відносно рідко. Класичним прикладом інновації даного типу може бути створення персонального комп'ютера, який революційне змінює технологію та розширює коло клієнтів даної промисловості, яке до певного часу обмежувалося великими фірмами та науково-дослідницькими центрами.

Радикальні інновації організаційного характеру зазвичай базуються на впровадженні нового способу управління підприємством, який може привести до зміни технології виробництва продукції та надання послуг. Радикальні інновації організаційного типу можуть виникати на підприємствах, які бажають посісти провідні позиції на ринку, а також тих, які з різних причин постають перед необхідністю змінити засади функціонування. Такі інновації принципово змінюють стратегію та способи

управління фірмою. Прикладами можуть бути впровадження колективної форми праці, виникнення нових структур завдяки організаційним процесам або впровадження нових інформаційних систем, які кардинально змінюють організаційні засади підприємства.

Рекомбінаційні інновації

Цей тип інновацій полягає у використанні існуючих технологічних, організаційних та виробничих рішень з метою створення нових різновидів продукції, технологій або систем управління. Рекомбінаційні інновації, що стосуються систем управління, спрямовані на поєднання існуючих виробничих функцій або різних технологічних рішень для виробництва нової продукції. Прикладом цього можуть служити виробництво шампунів із властивостями бальзамів або використання комп'ютерів для виробництва кінофільмів.

Рекомбінаційні інновації, які видозмінюють систему управління підприємством, полягають у поєднанні різних типів організаційного реформування (наприклад, структури, кадрової політики і т.д.) для створення нових рівнів якості у підрозділах, де вони раніше не існували, або для створення нових методів та засобів управління (об'єднання відділів, перенесення повноважень, використання існуючих мотиваційних систем обліку зарплати в тих підрозділах підприємств, де вони раніше не використовувалися).

Модифікаційні інновації

Цей тип інновацій найчастіше постає на основі вивчення оточення і реагування на потреби клієнтів або поведінку конкурентів. Модифікаційні інновації полягають у незначних змінах існуючого асортименту продукції, технологій і систем управління з метою їх вдосконалення. Модифікації не змінюють функції виробів або процеси виробництва (наприклад, підвищення якості, зменшення витрат внаслідок використання нових матеріалів, запровадження додаткової функції виробу). Вони є наслідком тісних взаємин із клієнтами та гострої конкуренції за задоволення їхніх потреб.

Серед підходів до класифікації інновацій найпоширенішим тепер вважається розподіл їх за змістом та сферою застосування [3, 6, 12, 13]. На основі цих критерію вирізняються великі групи інновацій.

Технологічні — нові технології виробництва старих чи нових продуктів, упровадження інформаційних систем, нових джерел енергії. Технологічні нововведення — це зміни перш за все в засобах і методах організації виробництва.

Продуктові — створення нових товарів, що споживаються у сфері виробництва (засоби виробництва) чи у сфері споживання (предмети споживання).

Організаційно-управлінські — нові методи й форми організації всіх видів діяльності підприємства та їх об'єднань: нові методи управління персоналом, системи стратегічного планування, прогнозування, моделювання процесів виробництва, постачання, збуту, нові організаційні структури.

Економічні — нововведення у фінансовій та бухгалтерській сферах діяльності, мотивації та оплати праці, оцінка результатів діяльності.

Соціальні — нові форми активізації людського чинника, включаючи процес зміни умов праці, культурних, екологічних та політичних аспектів, зміна способу життя в цілому.

Юридичні — нові нормативно-правові документи, що визначають та регулюють усі види діяльності підприємств, організацій та фізичних осіб, створюючи відповідні умови для розвитку. Деякі автори відносять юридичні інновації до соціальних.

За ознакою *економічної значущості* інновації поділяються на базисні, поліпшуючі (інтегруючі) та псевдоінновації.

Базисні інновації — це інновації, в основі розробки яких лежать нові фундаментальні наукові досягнення, що вможливають створення нових систем машин, технологій, обладнання. Базисні інновації є передумовою виникнення нових галузей виробництва, перебудови суміжних виробництв, створення нових ринків.

Інтегруючі (комплексні) — це інновації, що створені за рахунок використання (інтегрування) оптимального набору (комплексу) раніше накопичених і перевірених у світовій практиці наукових досягнень (знань, технологій, обладнання та ін.). Особливістю інтегруючих інновацій є їх створення за потребою ринку і вибір, а не розроблення науково-технічних засобів для їх реалізації. Тому такі інновації називають ще поліпшувочими. Цей вид інновацій сприяє розвитку й повнішому задоволенню існуючих потреб і реалізації нових поколінь товарів (послуг).

Псевдоінновації характеризуються дуже незначними змінами порівняно з попередніми виробами і скоріше є проявами реклами та моди. Псевдоінновації спрямовані на часткове покращання елементів товару без зміни їх базової конструкції та структури. Це в основному інновації з маркетинговою домінантою. [23]

Необхідно зазначити, що межа між зазначеними інноваціями розмита і поліпшувочі нововведення часто призводять до псевдоінновацій.

На рис. 1.1 наводиться класифікація інновацій за вказаними ознаками

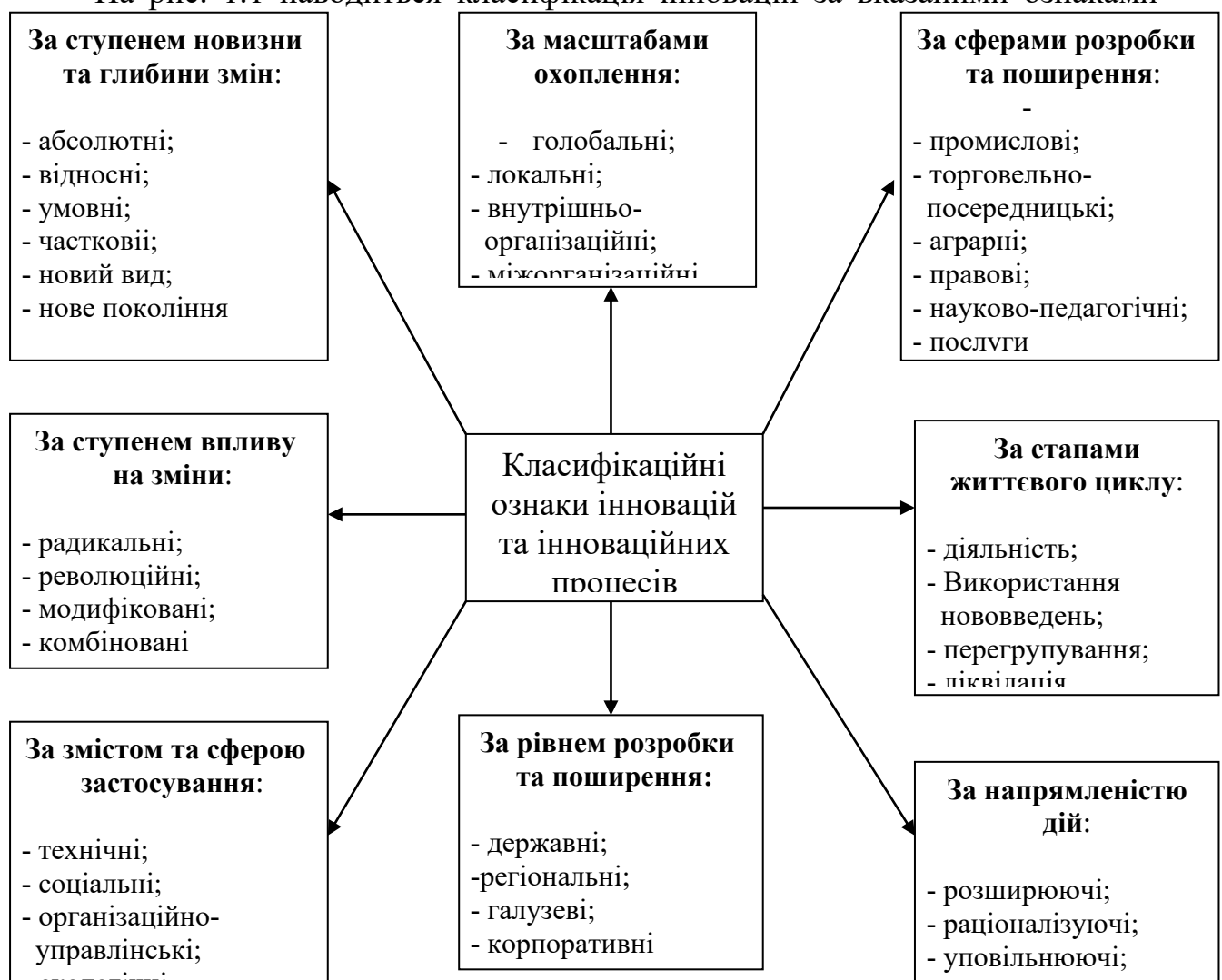

Рис. 1.1. Класифікаційні ознаки інновацій та інноваційних процесів

Джерело: [23, 32]

Наведені класифікації інновацій не вичерпують уявлення про них як об'єкт інноваційного менеджменту. Закономірність розвитку науково-технічного прогресу, як і суспільства в цілому, свідчить, що сьогодні вже недостатньо акцентувати увагу тільки на окремих інноваційних групах як кінцевому результаті інноваційного процесу, як-от: нові види продукції, машини, агрегати, приладдя і т. ін. Поряд з цим необхідний комплексний підхід до вирішення техніко-організаційних і соціальних проблем, які пов'язані із здійсненням технічного оновлення виробництва. У наш час, управляючи нововведеннями на будь-якому рівні, важливо розглядати всі зазначені типи інновацій як комплекс заходів, що забезпечує стратегічний розвиток суспільства.

Поняття «інноваційна діяльність» досить швидко увійшло до сучасного вітчизняного економічного лексикону. Воно означає «самостійний вид діяльності підприємства, пов'язаний з управлінням процесами відновлення всіх об'єктів господарювання в ринковій економіці».

Інноваційна діяльність, за С. Покропивним, — це процес, спрямований на розроблення й реалізацію результатів закінчених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень у новий чи вдосконалений продукт, реалізований на ринку, у новий чи вдосконалений технологічний процес, використовуваний у практичній діяльності, а також зв'язані з цим додаткові наукові дослідження й розробки [46, с.24].

У працях Р. Фатхутдінова інноваційна діяльність розуміється як діяльність, спрямована на використання й комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок для розширення й відновлення

номенклатури та поліпшення якості продукції, що випускається (товарів, послуг), удосконалювання технології їхнього виготовлення з наступним упровадженням і ефективною реалізацією на внутрішньому й закордонному ринках (це стосується також інноваційно-інвестиційної діяльності) [60].

Під терміном «Інноваційна діяльність» ряд учених вбачає діяльність, спрямовану на пошук можливостей інтенсифікації виробництва та задоволення суспільних потреб у конкурентоспроможних товарах і послугах завдяки використанню науково-технічного та інтелектуального потенціалу [44, с. 58 — 60].

Інноваційна діяльність — процес, спрямований на реалізацію результатів завершених наукових досліджень і розробок або певних науково-технічних досягнень в новий чи вдосконалений продукт, який реалізується на ринку, у новий або вдосконалений технологічний процес, що використовується в практичній діяльності, а також пов'язані з цим процесом наукові розробки та дослідження [44].

Розглядаючи наведене визначення поняття «інноваційна діяльність», необхідно вказати на відсутність в ньому процесу розробки інновації. Хоча потрібно зазначити, що інноваційна діяльність означає весь інноваційний процес, який розпочинається розробкою ідеї й закінчується реалізацією готової продукції.

Повніше суть інноваційної діяльності розкриває таке визначення: інноваційна діяльність — це процес, спрямований на розробку інновацій, реалізацію результатів завершених наукових досліджень або певних науково-технічних досягнень в новий чи вдосконалений продукт, що реалізується на ринку, у новий або вдосконалений технологічний процес, що використовується в практичній діяльності, а також пов'язані з цим процесом наукові розробки та дослідження.

Інноваційна діяльність — діяльність, що спрямована на використання й комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентноздатних товарів і послуг.

Інноваційна діяльність — це комплекс робіт, спрямованих на розробку та впровадження технологічно нових або значно технологічно вдосконалених продуктів (продуктові інновації) і виробничих процесів (процесові інновації).

Під інноваційною діяльністю розуміють усі наукові, технологічні, організаційні, фінансові комерційні дії, що реально сприяють здійсненню інновацій або задумані з цією метою. До інноваційної діяльності входять дослідження й розробки, не пов'язані безпосередньо з підготовкою конкретної інновації.

Так, у Законі України «Про інноваційну діяльність» знаходимо таке визначення поняття «інноваційна діяльність» — діяльність, що спрямована на використання й комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентноздатних товарів і послуг [21].

Інноваційна діяльність у сфері господарювання — діяльність учасників господарських відносин, що здійснюється на основі реалізації інвестицій з метою виконання довгострокових науково-технічних програм з тривалими строками окупності витрат і впровадження нових науково-технічних досягнень у виробництво та інші сфери суспільного життя [21].

Інноваційна діяльність як одна із форм інвестиційної діяльності здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво й соціальну сферу, що включає [24]:

- випуск і поширення принципово нових видів техніки й технології;
- прогресивні міжгалузеві структурні зрушення;
- реалізацію довгострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат;
- фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил;
- розробку і впровадження нової, ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального й екологічного становища.

Результати вивчення досвіду стимулювання інноваційної діяльності свідчать, що значення інноваційної складової в розвитку економіки кожної держави постійно посилюється, а активізація інноваційної діяльності ними всебічно підтримується. Державна підтримка інноваційної діяльності в розвинених країнах світу здійснюється через систему економічних механізмів, зокрема податкового й патентного регулювання.

Зважаючи на світовий досвід, необхідно зазначити, що в науковій думці високо розвинутих країн акцент роблять не на ціновому механізмі конкуренції, а на інноваційних процесах, пов'язаних з поліпшенням усього виробничо-господарського потенціалу підприємства. Вітчизняні науковці також намагаються обґрунтувати національні інноваційні пріоритети, знайти дієві механізми залучення та ефективного використання інновацій.

Підсумовуючи сказане, можна зробити висновок, що головним каталізатором активізації інноваційної діяльності, тобто ключовим фактором прогресу, на сьогодні є активний процес інтелектуалізації економіки. На відмінну від обмежених природних ресурсів, ресурси, які створені людиною, техніка, технологія, знання — є невичерпним джерелом постійного та динамічного розвитку та засобом виходу із стану економічної депресії.

1.2. Методи оцінювання інноваційної діяльності підприємства

Особливої актуальності набувають теоретичні й практичні питання оцінювання ефективності інновацій. Останнім часом з'явилася значна кількість наукових праць щодо інноваційної моделі розвитку економіки України і суб'єктів господарювання: П. Завліна, С. Ільєнкової, С. Ілляшенка, О. Файчука та ін. [23,25,56]. У них розкрито сутність, види й особливості моделі інноваційного розвитку економіки, інструменти й важелі державної підтримки інновацій, складові механізми інноваційного розвитку підприємств, етапи інноваційного процесу, методи оцінювання інноваційних проектів тощо.

Проте проблему оцінювання ефективності інновацій усе ще не вирішено остаточно: не враховуються ринкові вимоги щодо побудови цілісної моделі оцінювання ефективності, не обґрунтовані повною мірою принципи й особливості оцінювання ефективності окремих напрямів інноваційної діяльності.

Дослідження ефективності капітальних вкладень у період адміністративно-командної системи управління охарактеризовано в монографії С. Г. Гордієнка [13]. Автор зазначає, що “загальносоюзні типові методики не мали під собою теоретичного підґрунтя, робочі формули не охоплювали усього кола завдань, що підлягали розрахункам, і не враховували багатьох важливих народногосподарських факторів. Проте методичні рекомендації з комплексного оцінювання ефективності заходів, спрямованих на прискорення науково-технічного прогресу, поряд з низкою недоліків, відіграли позитивну роль. Саме з них було запропоновано впровадити в практику «дисконтовані грошові потоки» [13].

Відповідно до того, що інноваційна діяльність є вирішальним елементом розвитку сучасного виробництва, проблеми економічного обґрунтування інноваційних рішень набувають особливої актуальності. Вони важливі як на рівні підприємств (організацій), так і на вищих рівнях управління національною економікою, зокрема при розподілі бюджетних коштів на фінансування науково-технічних, соціальних та інших загальнодержавних програм.

Особливістю підходів до оцінювання ефективності інновацій господарюючих суб’єктів різних рівнів, що діють у ринкових умовах, слід уважати різницю в цілях, які вони визначають у своїй діяльності. Так, державні органи влади й управління, що мають регулювати соціально-економічні процеси в державі, працюють над глобальними завданнями розвитку суспільства загалом. Держава формує зовнішні умови (інноваційну політику) для господарювання підприємств, стимулюючи зростання національної економіки.

В економічній літературі звертається увага на необхідність нових підходів до оцінювання ефективності інновацій в умовах ринкової економіки. За часів державної власності та централізованих методів управління переважав єдиний методологічний підхід для всіх організацій до оцінювання ефективності господарських рішень [16].

Сутність його визначалася принципом: усе, що вигідно державі, має бути вигідним для всіх суб'єктів господарювання. Тобто цей підхід передбачав для всіх глобальний критерій ефективності капітальних вкладень – економічний ефект, що одержують на всіх стадіях та етапах реалізації нововведень – від проведення досліджень і розробок до використання інновації споживачем.

Слід зважати на те, що підприємства (організації) будують свою діяльність у напрямі досягнення своїх локальних цілей, передусім можливості успішно функціонувати на ринках виробництва нових товарів і послуг, які з'являються в результаті впровадження нових технологій. Кінцевим результатом інноваційної діяльності будь-якої організації є виробництво конкурентоспроможної продукції та зміцнення позицій на ринку і свого фінансового стану.

За такого підходу вибір кращого варіанта інноваційного проекту передбачає одержання більших результатів з меншими чи однаковими витратами. Отже, в загальному вигляді економічна ефективність інновацій визначається порівнянням результатів з витратами, що забезпечили цей результат. Процес комплексного оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства можна здійснювати за етапами, наведеними на рис. 1.2.

Одним із найскладніших етапів оцінювання ефективності інновацій є побудова системи моніторингу зовнішнього оточення підприємства, тобто системи постійного спостереження за напрямками й досягненнями науково-технічного прогресу в конкретній та суміжній галузях.

На цьому етапі фахівці підприємства вивчають можливості [33]:

- використання нових знань та інтелектуальних продуктів;
- виробництва продукції на основі нових, більш прогресивних технологічних процесів;
- застосування нових видів основних засобів і сировинних ресурсів;
- виготовлення інноваційної продукції;
- зміни продуктового портфеля;
- впровадження сучасних організаційно-технічних рішень виробничого, комерційного характеру тощо.

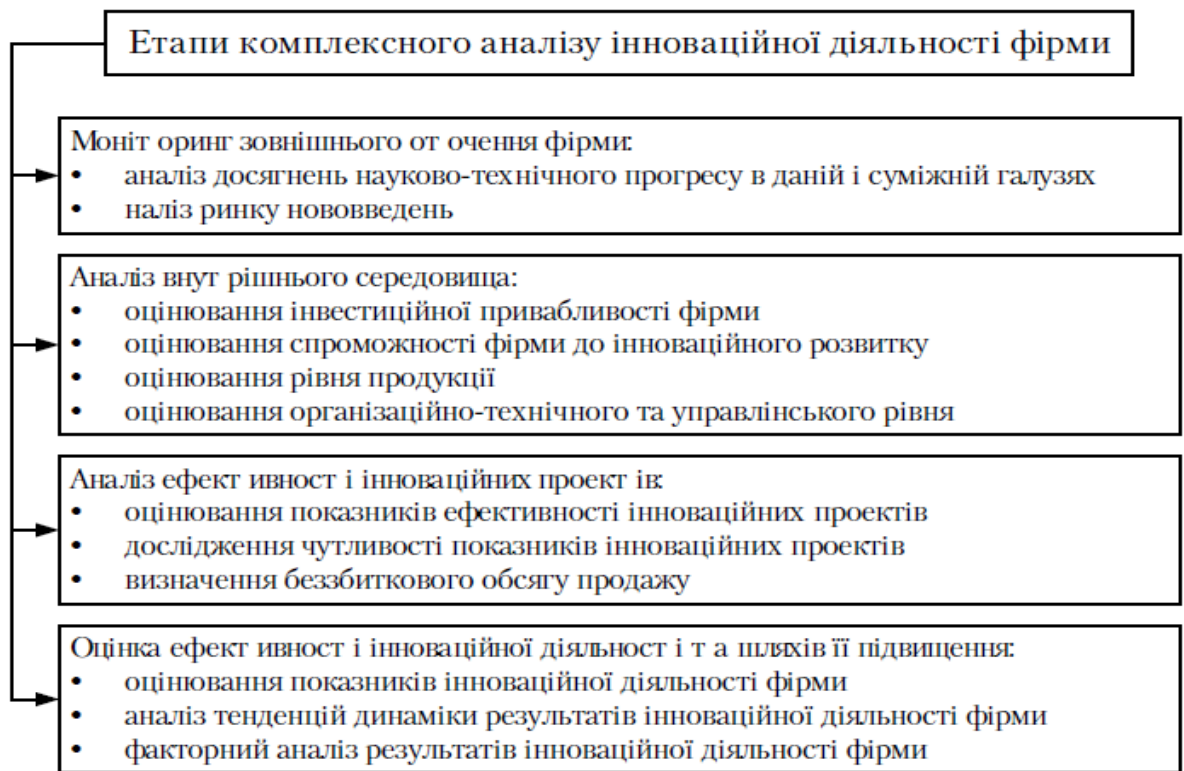

Рис. 1.2. Етапи оцінювання ефективності інноваційної діяльності фірми

Джерело: [33]

Аналіз ринку нововведень слід проводити за двома великими блоками: ринку контрактних НДДКР та ринку технологічних ліцензій.

Під інвестиційною привабливістю підприємства слід розуміти оцінювання доцільності вкладень грошових коштів у певний інноваційний проект з метою задоволення потреб усіх зацікавлених сторін. Теорія і практика виміру інвестиційної привабливості підприємства підтверджує

необхідність побудови системи показників, що характеризують кругообіг капіталу на всіх його фазах: залучення капіталу; його розміщення; використання капіталу.

З огляду на це для оцінювання інвестиційної привабливості підприємства можна запропонувати такі групи показників [34]:

- фінансової стійкості і незалежності підприємства (коефіцієнти автономії, фінансування, загальної й поточної заборгованості, довготермінової фінансової незалежності, маневреності власного оборотного капіталу, забезпеченості виплат відсотків за кредитами);
- ліквідності та платоспроможності (коефіцієнти абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності, покриття, величина чистого оборотного капіталу, співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості);
- ділової активності (коефіцієнти оборотності усіх активів підприємства, необоротних та оборотних активів, запасів, дебіторської й кредиторської заборгованості, а також періоди їхнього обороту);
- ринкової активності (дохід на акцію, рентабельність акцій, коефіцієнт дивідендних виплат);
- прибутковості (рентабельності основної діяльності, операційної діяльності, продукції, інноваційної продукції, продажу, активів, нематеріальних активів, чистих активів, власного капіталу, персоналу).

За застосування методики розрахунку окремих показників інвестиційної привабливості підприємства слід враховувати специфіку організаційно-правової форми бізнесу, зокрема акціонерних товариств при розрахунку показників прибутковості.

При оцінюванні спроможності підприємства до інноваційного розвитку необхідно враховувати такі фактори [36]:

- наявність достатньої чисельності та відповідної кваліфікації персоналу, що здійснює НДДКР;
- наявність завершених НДДКР або придбаних ліцензій, що можуть бути впроваджені у виробництво;

- наявність належного дослідного виробництва;
- здійснення необхідних витрат у сферу НДДКР та оновлення виробництва.

При оцінюванні рівня продукції доцільно визначати:

- динаміку обсягів продаж; рівень оновлення асортименту продукції;
- рівень конкурентоспроможності продукції;
- рівень сертифікованої продукції;
- частку продукції, що відповідає міжнародним стандартам;
- відносну частку ринку;
- частку експортної продукції.

Оцінювання організаційно-технічного та управлінського рівня підприємства можна здійснювати за такими групами показників [32]:

- за рівнем прогресивності основних засобів і технологічних процесів (рівень автоматизації та механізації виробництва, озброєність нематеріальними активами, коефіцієнти оновлення й вибуття основних засобів, коефіцієнт зносу основних засобів та їхній середній вік, частка інноваційних основних засобів та прогресивних технологічних процесів і методів оброблення);
- за оцінкою рівня організації виробництва (коефіцієнти спеціалізації, кооперування, використання виробничої потужності, наявності вільних потужностей);
- за оцінкою кадрового потенціалу і рівня організації праці (кваліфікаційний та освітній рівні персоналу, рівень перепідготовки кадрів, рівень підвищення кваліфікації кадрів, рівень перепідготовки службовців, коефіцієнти використання робочого часу, змінності робочої сили, плинності кадрів, стабільності робочих кадрів);

- за оцінкою рівня управління виробництво (коефіцієнт ефективності управління, ступінь централізації управлінських функцій, показник економічності апарата управління).

На етапі аналізу ефективності інноваційних проектів визначається доцільність інвестиційних вкладень у певний інноваційний проект, оцінюються можливі ризики за різними варіантами розвитку подій, визначається беззбитковий обсяг продажу продукції.

Останнім часом висловлюється думка, що необхідно розрізняти поняття ефективності та результативності. Результативність характеризується ступенем задоволення потреб зацікавлених сторін, а ефективність є критерієм того, як саме з економічної точки зору використовуються ресурси підприємства для забезпечення певного рівня задоволення зацікавлених сторін. За інтегральний показник ефективності інноваційної діяльності пропонується використовувати коефіцієнт фактичної результативності [32]:

$$r = \frac{R_c}{\sum_{i=1}^N Q_i - \sum_{i=1}^N (H_1 - H_2)}, \quad (1.1.)$$

де R_c – сумарні витрати на закінчені роботи, прийняті (рекомендовані) до освоєння в серійному виробництві;

Q – фактичні витрати на НДДКР за i -й рік;

N – кількість років періоду, що аналізується;

H_1, H_2 – незавершене виробництво відповідно на початок та на кінець періоду у вартісному виразі.

Згаданий показник охоплює лише стадію НДДКР і не враховує подальшого просування нововведень, не дає можливості об'єктивно оцінити інноваційну діяльність в цілому по підприємству.

Також можна оцінювати ефективність інноваційної діяльності за такими напрямками [32]:

1. Оцінювання економічної ефективності нововведення стосовно підприємства (як саме воно забезпечує конкурентоспроможність, прибуток і фінансову стабільність підприємства);

2. Оцінювання ефективності управління інноваційною діяльністю стосовно забезпечення неперервності інноваційного процесу й досягнення кінцевої мети одержання новинок (продукту, технологій), які відповідають вимогам ринку.

3. Урахування фактора часу (здатність одержувати необхідні результати за визначений його проміжок. Єдність вищезазначених компонентів дає змогу оцінити ефективність управління інноваційною діяльністю, що здійснюється на підприємстві. При цьому необхідно зважати на можливість взаємодії із зовнішнім середовищем підприємства, а саме: кількість об'єктів інтелектуальної власності, що купують зі сторони або ж реалізують на ринку. Показник результативності інноваційної діяльності на стадії проведення НДДКР за Герасимовим має такий вигляд [32]:

$$P_{\text{НДДКР}} = \frac{\sum_{t=1}^T K_{\text{еф.т}} + \sum_{t=1}^T K_{\text{пр.т}}}{\sum_{t=1}^T K_{\text{заг.т}} - \sum_{t=1}^T K_{\text{реал.т}}}, \quad (1.2)$$

де $P_{\text{НДДКР}}$ – результативність інноваційної діяльності на стадії проведення НДДКР;

$K_{\text{еф.т}}$ – кількість самостійно розроблених новацій (винаходів, технічних рішень, ідей), які відповідають вимогам підприємства в t -му році;

$K_{\text{пр.т}}$ – кількість придбаних об'єктів інтелектуальної власності, що відповідають вимогам підприємства в t -му році;

$K_{\text{заг.т}}$ – загальна кількість новацій (винаходів, технічних рішень, ідей), як результат проведення НДДКР і придбання об'єктів інтелектуальної власності у зовнішньому середовищі підприємством в t -му році;

$K_{\text{реал.}t}$ – кількість об'єктів інтелектуальної власності – результатів НДДКР, реалізованих у зовнішньому середовищі і не використаних у діяльності підприємства в t -му році;

T – кількість років аналізованого періоду.

Проведення комплексного аналізу інноваційної діяльності на основі викладених методичних підходів сприятиме обґрунтуванню найбільш ефективних напрямів інноваційної діяльності, інноваційних програм та проектів підприємства.

Для оцінювання економічної ефективності інновацій (інноваційних проектів) у вітчизняній практиці використовується система показників, які широко висвітлюються в літературі. Вони відображають співвідношення витрат та отриманих результатів, тобто тих переваг, які будуть одержані від реалізації інновацій.

Показники економічної ефективності відображають ефективність інноваційних проектів з точки зору інтересів усього національного господарства, а також регіонів, галузей виробництва, організацій, що беруть участь у проекті.

При відборі інноваційних проектів і розрахунках показників ефективності на рівні національного господарства беруть до уваги такі результати проекту :

- кінцеві виробничі результати (виручка від реалізації нових товарів, інтелектуальної власності – ліцензій, ноу-хау, програм для ЕОМ тощо);
- соціальні й екологічні результати, розраховані відповідно до спільних дій учасників проекту в регіонах;
- прямі фінансові результати;
- кредитні займи, інвестиції інших держав, банків, фірм тощо;
- побічні фінансові результати, що їх обумовлюють при здійсненні проекту: зміни доходів сторонніх організацій і громадян, ринкової вартості земельних ділянок, будівельних споруд, втрати природних ресурсів та інші надзвичайні ситуації.

З урахуванням поданого, для оцінювання ефективності інновацій повинна використовуватися система показників, а не один з них, навіть найважливіший за економічним змістом.

Висновки до розділу 1

Інновація - це економічна категорія, яка відбиває найбільш загальні й істотні властивості, ознаки, зв'язки і відносини виробництва і реалізації нововведень.

Закономірність розвитку науково-технічного прогресу, як і суспільства в цілому, свідчить, що сьогодні вже недостатньо акцентувати увагу тільки на окремих інноваційних групах як кінцевому результату інноваційного процесу, як-от: нові види продукції, машини, агрегати, приладдя і т. ін. Поряд з цим необхідний комплексний підхід до вирішення техніко-організаційних і соціальних проблем, які пов'язані із здійсненням технічного оновлення виробництва. У наш час, управляючи нововведеннями на будь-якому рівні, важливо розглядати всі зазначені типи інновацій як комплекс заходів, що забезпечує стратегічний розвиток суспільства.

Інноваційна діяльність — це процес, спрямований на розробку інновацій, реалізацію результатів завершених наукових досліджень або певних науково-технічних досягнень в новий чи вдосконалений продукт, що реалізується на ринку, у новий або вдосконалений технологічний процес, що використовується в практичній діяльності, а також пов'язані з цим процесом наукові розробки та дослідження.

В економічній літературі звертається увага на необхідність нових підходів до оцінювання ефективності інновацій в умовах ринкової економіки. За часів державної власності та централізованих методів управління переважав єдиний методологічний підхід для всіх організацій до оцінювання ефективності господарських рішень.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ»

2.1. Загальна характеристика Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» входить до складу Холдингу «Молочний Альянс» (Київ, Україна) - групу компаній, яка поєднала в собі потужні підприємства з переробки молока і популярні молочні та сирні бренди. Продукція заводів Холдингу «Молочний Альянс» шанована по всій Україні і поза її межами, а торгові марки «Славія», «Пирятинь», «Златокрай», «Яготинське», «Яготинське для дітей» та «Здорово!» є лідерами у своїх галузях.

Важливою віхою в розвитку ТДВ «Яготинський маслозавод» були 70-ті роки. За цей період темпи зростання продуктивності праці випереджали темпи зростання її фондоозброєності. Так в 1975 році у порівнянні з 1970 роком виробіток валової продукції на одного працюючого збільшився на 43,2 %, а фондоозброєність на 17,6%, середньорічна вартість основних промислово-виробничих фондів збільшилась в півтора рази. Збільшення вартості основних промислово-виробничих фондів було досягнуто завдяки зростанню технічної оснащеності підприємства і розширення виробничих площ за рахунок прибудови цеху сушки, компресорного цеху, а також встановлення додаткового обладнання - другої лінії по виробництву масла.

З запуском казеїнового цеху розпочалась зовнішньоекономічна діяльність цеху. Його продукція пішла за кордон, було відкрито валютний рахунок.

На початку 90-х років було зведено приміщення адмінкорпусу, приймальноюче відділення, розпочали реконструкцію цеху сухого знежиреного молока.

У 1994 р. завод організував фірмову торгівлю, система якої охоплює 3 магазини і 6 торгових точок у м. Яготині та 4 магазини ДП «Яготинський мол продукт» і 5 кіосків у м. Києві. У 2000 р. створено 2 сільськогосподарські дочірні підприємства: ДП «Київська Русь» і ДП «Україна», в 2001 р. – ще 3 дочірні підприємства: ДП «Богданівське», ДП «Лан», ДП «Супоївське», які займаються виробництвом зерна, молока та м'яса, маючи в обробітку 10 328 га землі, але нажалі в зв'язку з катастрофічною ситуацією в аграрній сфері дочірні підприємства стали непосильним тягарем і основним фактором який стримував подальшу модернізацію виробництва безпосередньо самого маслозаводу, оскільки всі вільні кошти направлялися на підтримку життєздатності агроформувань. Ці фактори стали основною причиною продажу в 2006 р. корпоративних прав холдингу «Молочний Альянс» – група компаній, що поєднує в собі потужні підприємства з переробки молока і популярні молочні та сирні бренди. До складу холдингу входять 9 підприємств: Пирятинський, Баштанський, Городенківський, Згурівський, Тростянецький, Новоархангельський сирзаводи, Золотоніський маслоробний комбінат, Яготинський маслозавод, Варвмаслосирзавод та компанії «Еталонмолпродукт» і торговий дім «Еталон». Продукція підприємств холдингу випускається під торговими марками «Молочний шлях», «Славія», «Здорово», «Яготинське».

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» є самостійним господарюючим статутним суб'єктом, юридичною особою приватного права, філією підприємницького товариства відповідно до законодавства України, має відокремлене майно, в межах якого відповідає за своїми зобов'язаннями, має самостійний баланс, поточні та інші рахунки в установах банків, круглу печатку та штампи зі своїм найменуванням й ідентифікаційним кодом, фірмові бланки, товарний знак, емблему та інші реквізити й атрибути.

Органами управління є:

– Збори учасників Товариства;

- Виконавчий орган управління Товариством (Директор).
- Контролюючим органом Товариства є Ревізійна комісія Товариства.

Вищим органом Товариства є Загальні збори акціонерів, в яких мають право брати участь усі акціонери, незалежно від кількості та класу акцій, власниками яких вони є, або уповноважені представники акціонерів. Брати участь у загальних зборах акціонерів з правом дорадчого голосу можуть також керівник Товариства та члени виконавчого органу управління Товариства, які не є акціонерами.

Виконавчим органом акціонерного Товариства, який здійснює керівництво його поточною діяльністю, є колегіальний орган - Правління, що очолюється Головою Правління.

Ефективність виробничого процесу залежить від правильного формування організаційної структури підприємства з визначенням меж прав та обов'язків кожного працівника.

В кінці 2012 року, запускаючи новий бренд для найменших українців — «Яготинське для дітей», Група компаній «Молочний альянс» вирішила вивести на ринок дійсно еталонну торгову марку дитячого молочного харчування — якісну, корисну, зручну у використанні, орієнтовану на потреби малюків та їх батьків. З тих пір підприємство неухильно дотримуємося обраної стратегії, а споживачі віддячують довірою, що виражається у ринкових показниках. Так, за перші три роки свого існування ТМ «Яготинське для дітей» стала безперечним лідером у своїй категорії з ринковою часткою 40% [26].

Смачні та корисні молочні продукти для малят віком від 6 місяців до 3-х років ТМ «Яготинське для дітей» виробляються на новому, унікальному та єдиному в Україні окремо побудованому спеціалізованому заводі дитячого молочного харчування, розташованому в екологічно чистій зоні Київської області — смт. Згурівка поблизу Згурівського дендропарку. Завод оснащено

сучасним обладнанням закритого циклу від світових виробників, яке виключає прямий контакт людських рук з продукцією під час її виробництва.

Для виробництва молочної продукції ТМ «Яготинське для дітей» використовується лише натуральне молоко найвищої якості та натуральні фруктови, овочеві та ягідні наповнювачі. Технологічний процес виготовлення продукції ТМ «Яготинське для дітей» виключає додавання будь-яких консервантів, синтетичних барвників, антибіотиків та інших шкідливих харчових добавок, а також цукру. Продукти з наповнювачами ТМ «Яготинське для дітей» містять в якості підсолоджувача лише натуральну фруктозу. І звісно ж, при прийомі на завод вся сировина проходить суворий багатоступеневий контроль якості. Кожна партія готової продукції також підлягає контролю на підприємстві.

Керуючись думкою споживачів та задля збереження всіх корисних і смакових якостей продукту ТМ «Яготинське для дітей», завод обрав найкращу безпечну упаковку — скляну пляшку, яка не взаємодіє зі вмістом, адже мами всього світу вважають скляну тару найкращою для пакування молочних продуктів для дітей до 1 року (дані компанії Masmi). Крім того, задля зручності батьків, кожна пляшечка має кришку багаторазового використання, яка щільно закручується і дозволяє безпечно зберігати продукт в холодильнику.

Таким чином, за кожною дією стоять ретельно продумані рішення, які знаходять підтримку у батьків і малюків, а продукція ТМ «Яготинське для дітей» виробляється з любов'ю з урахуванням смакових потреб діточок та зручності їхніх батьків.

Система управління якістю і безпечністю харчових продуктів на філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» сертифікована на відповідність вимогам ДСТУ ISO 22000:2007 та ДСТУ ISO 9001:2015.

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» має лінійну організаційну структуру. Основний принцип — розмежування повноважень і відповідальності за функціями та прийняття рішень по

вертикалі, управління здійснюється за лінійною схемою.

Багатолітній досвід використання лінійно-функціональних структур управління показав, що вони найбільш ефективні там, де апарат управління виконує рутинні, які частіше повторюються і рідко змінюються задачі і функції. Вони виявляються в управлінні організаціями з масовим або багатосерійним типом виробництва, а також при господарському механізмі затратного типу, коли виробництво найменш чутливо до прогресу в області науки і техніки.

При такій організації управління виробництвом підприємство може успішно функціонувати лише тоді, коли зміни по всіх структурним підрозділам відбуваються рівномірно. Але в реальних умовах цього немає, виникає неадекватність реакції системи управління на вимогу зовнішнього середовища.

ТДВ «Яготинський маслозавод» щорічно проходить ресертифікацію на відповідність інтегрованої системи управління якістю вимогам двох міжнародних стандартів: ДСТУ ISO 22000:2005 та ДСТУ ISO 9001:2009.

Дані стандарти розроблено для організацій, які бажають довести свою здатність систематично виробляти якісну продукцію, що задовольняє потреби споживача [38]. З 2015 року ТДВ «Яготинський маслозавод» почав щорічно отримувати на продукцію власного виробництва Сертифікат Халяль [38].

Молоко та молочна продукція ТДВ «Яготинський маслозавод» реалізується по всій території України через розгалужену мережу дистриб'юторів, що покриває всі регіони країни (Західна, Східна, Північна, Південна, Центральна Україна).

За даними групи компаній «Молочний альянс» у 2015, 2019 роках вона посіла третє місце серед компаній-переробників молока в Україні [38].

У 2020 році, за даними Асоціації виробників молока [26], АТ «Молочний альянс» посіло друге місце серед українських виробників молочної продукції (рис. 2.1).

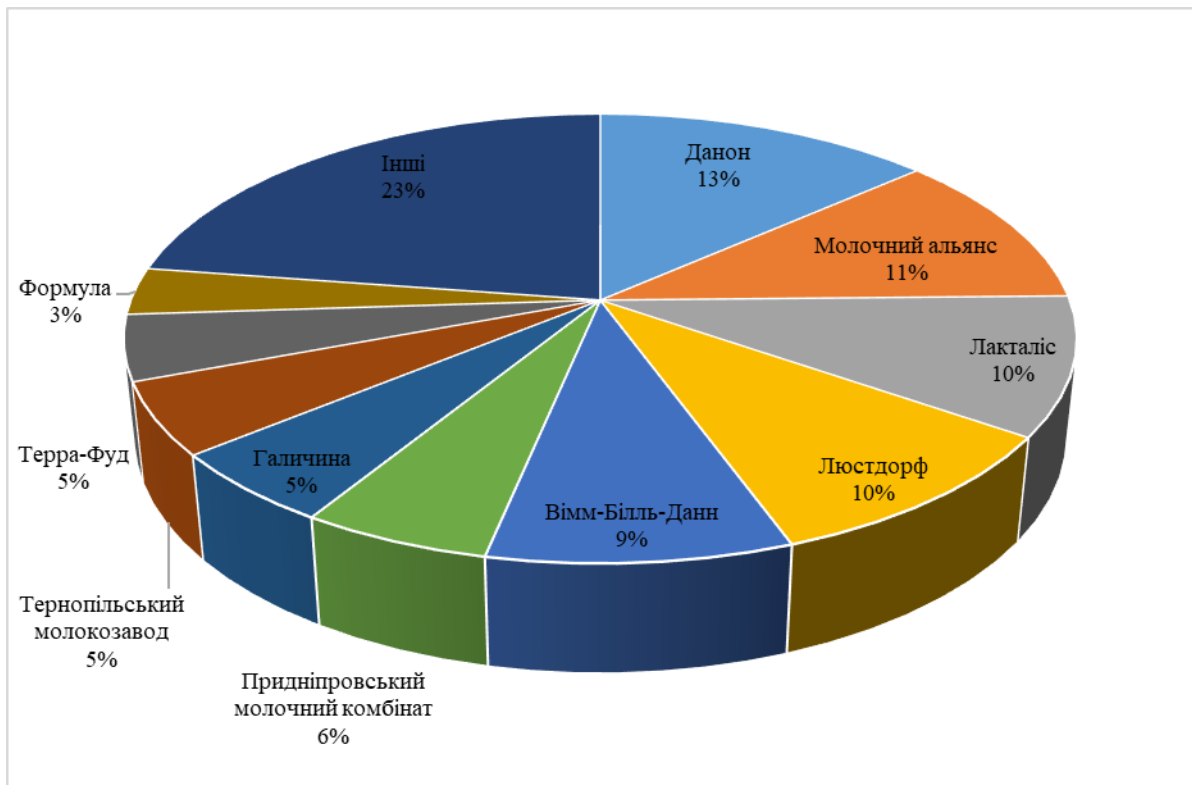

Рис. 2.1. Частки ринку виробників молочної продукції, 2020 р

Джерело: [26]

Отже, група компаній «Молочний альянс», що об'єднує потужні підприємства з виробництва та реалізації основних видів молочної продукції, є лідером молочної галузі України.

Станом на 2019 рік частка продукції під торговельною маркою «Яготинське для дітей» складала 45,6 % на ринку дитячого молочного харчування та перше місце серед інших торговельних марок даного ринку [26].

Завод дитячого харчування знаходиться у смт Згурівка, екологічно чистій зоні, недалеко від ТДВ «Яготинський маслозавод», який уже більше 55 років виробляє натуральну та корисну молочну продукцію вищої якості.

Для виробництва дитячого харчування на заводі використовується тільки натуральне молоко від господарств, що сертифіковані як постачальники молока для дитячого харчування. Молоко має якість екстра класу, що відрізняється стабільним хімічним складом, високим вмістом жиру

та білка.

2.2. Аналіз діяльності суб'єкта господарювання

На даний час виробничі потужності завантажені у середньому на 94%, тому підприємство має неабиякі перспективи розвитку. Завод випускає йогурти та сирки з різними фруктовими наповнювачами, кефір, заквасочку, а також молоко, загалом понад 30 асортиментних позицій.

За час свого існування бренд став лідером ринку дитячого харчування України, завоювавши 45,6 % ринку.

Види продукції, які поставляються на експорт – продукція в упаковці тетра-пак: вершки питні, молочні каші, молоко. Країни: Молдова, Грузія, Азербайджан.

Асортимент продукції заводу дитячого харчування.

1. Молоко стерилізоване, вітамінізоване

Високоякісний продукт, спеціально розроблений для немовлят. Він враховує потреби маляти в білку, кальції й вітамінах. Основа молока – винятково добірне сертифіковане коров'яче молоко, яке поставляють фермерські господарства, яке додатково збагачується потрібними вітамінами А, D, Е.

Продукт призначений для прикорму малят віком від 9 місяців.

Випускається молоко в декількох зручних форматах:

- меншому – скляна пляшка 200 г., Тетра Пак із трубочкою 200 г.,
- більшому – великі економічні упаковки Тетра Пак по 500 і 1000 г.

2. Йогурт без цукру, на фруктозі

Поєднання смачного з корисним – саме в цьому сила йогуртів «Яготинське для дітей». Традиційні українські фрукти й овочі, дбайливо вирощені в екологічно чистих регіонах країни, дозволяють малюку одержати увесь спектр необхідних для нього корисних речовин. Єдиним інгредієнтом,

що завозиться з закордону, є банан, що чудово поєднується з корисним гарбузом.

Крім йогурту Банан-гарбуз, «Яготинське для дітей» виробляє ще два смаки – Малина-шипшина і Яблуко-морква.

3. Кефір вітамінізований

Класичний рецепт, високоякісне сертифіковане коров'яче молоко, найкращі закваски виробництва Данії й вітаміни А, D, Е – це основа кефіру «Яготинське для дітей». Продукт призначений для прикорму дітей віком від 8 місяців і малят раннього віку.

4. Сир кисломолочний

Натуральний кисломолочний продукт, виготовлений на основі коров'ячого молока. Сир виробляється на сучасному європейському обладнанні закритого циклу, що виключає прямий контакт людських рук із продукцією під час її виробництва.

Сирок «Яготинське для дітей» випускається в пластикових стаканах по 50 і 100 г.

Продукт призначений для харчування й прикорму дітей віком від 6 місяців.

5. Паста сиркова з наповнювачем

Сирок з наповнювачем «Яготинське для дітей» поєднав у собі кисломолочний сир та фрукти та ягоди. У складі сирка немає цукру! Підсолоджувачем є натуральна фруктоза.

Випускається з чотирма наповнювачами – Чорниця, Персик, Малина-червона смородина й Груша-кукурудза.

Сиркова паста Чорниця й Персик призначені для прикорму діточок віком від 6 місяців, а Малина-червона смородина й Груша-кукурудза – від 8 місяців.

Структура асортименту Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» представлено на рис. 2.2.

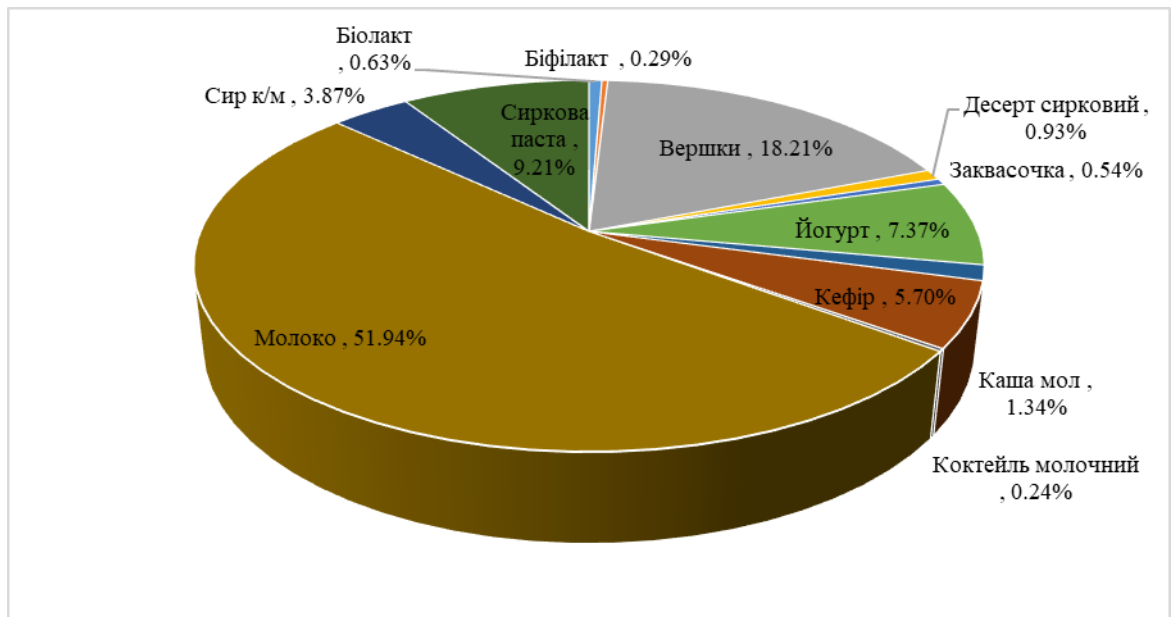

Рис. 2.2. Структура асортименту продукції філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства

З метою виявлення тенденцій розвитку підприємства проводиться аналіз основних абсолютних та відносних фінансових показників за даними Форми № 1 та Форми № 2 за три останні періоди (роки). Аналіз господарської діяльності підприємства за допомогою абсолютних показників узагальнено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Основні показники роботи Філія ТДВ «Яготинський маслозавод»
«Яготинське для дітей», тис. грн.**

Показник	роки			Абсолютне відхилення		Темп змін	
	2017	2018	2019	2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	141967	167644	178580	25677	10936	15,32	6,12
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	112868	127209	138297	14341	11088	11,27	8,02
Валовий: прибуток	29099	40435	40283	11336	-152	28,04	-0,38

Продовження табл.2.1.

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші операційні доходи	110	72	179	-38	107	-52,78	59,78
Адміністративні витрати	4432	6314	7798	1882	1484	29,81	19,03
Витрати на збут	28598	40649	44306	12051	3657	29,65	8,25
Інші операційні витрати	613	992	3174	379	2182	38,21	68,75
Повні витрати	145898	174172	190401	28274	16229	16,23	8,52
Фінансовий результат від операційної діяльності	-4434	-7448	-14816	-3014	7368	40,47	-49,73
Чистий фінансовий результат	-4434	-7448	-14871	-3014	7368	40,47	-49,73
Витрати на 1 грн реалізованої продукції, грн	1,03	1,04	1,07	0,01	0,027	0,96	2,52
Рентабельність продажів	-3,12	-4,44	-8,33	-1,32	-3,88	29,70	46,65

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємств

Чистий дохід (виручка) від реалізації збільшився на 25677 тис. грн. та на 10936 тис. грн. у 2018 та 2019 роках відповідно, що позитивною тенденцією. Також збільшилась і собівартість продукції на 11088 тис.грн. у 2019 році порівняно з 2018 роком, що є негативним явищем. Перевищення темпу зростання собівартості продукції над темпом збільшення чистого доходу призвело до того, що також валовий прибуток зменшився на 152 тис.грн і підприємство тримало збиток в розмірі 7448 в 2018 році та 14816 тис. грн у 2019 р, що свідчить про зниження ефективності роботи підприємства.

Проаналізуємо динаміку та фонд робочого часу працівників філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» у 2017-2019 рр. за допомогою табл. 2.2.

Отже, з таблиці 2.2 можна зробити такі висновки:

1. Чисельність промислово-виробничого персоналу філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» у 2018 році зросла на 17,39% і становила 135 осіб. У 2019 році зростання чисельності промислово-

виробничого персоналу товариства становило 25,19%, що пов'язано з розширенням виробництва та виваженою кадровою політикою підприємства.

Таблиця 2.2

**Динаміка та фонд оплати праці працівників філії ТДВ
«Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2019 рр.**

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, +/-		Темп зростання (зниження), %	
				2018/ 2017	2019/ 2018	2018/ 2017	2019/ 2018
Облікова кількість штатних працівників, чол:	115	135	169	20	34	17,39	25,19
- ПВП, всього	115	135	169	20	34	17,39	25,19
Фонд оплати праці тис.грн	2627,17	3336,50	5657,80	709,33	2321,3	27,00	69,57
Середньомісячна З/П, грн	6234	6543	7055	309	512	4,72	7,26
Продуктивність праці, тис.грн/чол	1234,50	1241,81	1056,69	7,31	- 185,12	0,59	-17,52

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

2. Фонд оплати праці у 2018 році він мав тенденцію до збільшення порівняно з 2017 роком (27%), а у 2019 році на 69,57%, що викликано підвищенням заробітної плати працівникам. Також ще однією причиною збільшення фонду оплати праці є зростання чистого доходу від реалізації продукції.

Проаналізуємо склад фонду оплати праці штатних працівників філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2018-2019 рр. за допомогою таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Склад фонду оплати праці штатних працівників філії ТДВ «Яготинський
маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2018-2019 рр., тис.грн**

Показники	2018	2019	Абсолютне відхилення, +/-	Темп зростання (зниження), %
1	2	3	4	5
Фонд оплати праці штатних працівників, усього	3 336,50	5 657,80	2 321,30	69,57
Фонд основної заробітної плати	1 815,80	3 030,90	1 215,10	66,92
Фонд додаткової заробітної плати	1 478,10	2 608,40	1 130,30	76,47
Надбавки та доплати до тарифних ставок та посадових окладів	27,1	176,7	149,60	552,03
Премії та винагороди, що носять систематичний характер (щомісячні, щоквартальні)	1305,6	2 221,40	915,80	70,14
Виплати, пов'язані з індексацією заробітної плати	-	-	-	-
Компенсація втрати частини заробітку у зв'язку з порушенням термінів її виплати	-	-	-	-
Заохочувальні та компенсаційні виплати	42,6	18,5	-24,10	-56,57
Матеріальна допомога	5,1	18,5	13,40	262,75
Соціальні пільги, що мають індивідуальний характер	-	-	-	-
Оплата за невідпрацьований робочий час	126,9	210,3	83,40	65,72

Джерело: складено автором на основі даних

З таблиці 2.3 видно, що протягом 2018-2019 рр. фонд оплати праці штатних працівників на підприємстві зріс на 69,57% з 3 336,50 тис. грн. у 2018 році до 5 657,8 тис. грн. у 2019 році.

Темп зростання фонду додаткової заробітної плати у 2019 році був значно вищим (76,47%) за темп зростання фонду основної заробітної плати (66,92%) за рахунок суттєвого зростання надбавок та доплат до тарифних ставок та посадових окладів (552,03%) та премій й винагород, що носять систематичний характер (щомісячні, щоквартальні) (70,14%).

Значним є зростання розміру матеріальної допомоги наданої підприємством своїм працівникам у 2019 році (262,75%).

Зросла у 2019 році й оплата за невідпрацьований робочий час на 65,72%.

Єдиним показником складу фонду оплати праці штатних працівників філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2018-2019 рр. який зазнав зниження, були заохочувальні та компенсаційні виплати, які у 2019 році впали на 56,57% у порівнянні з 2018 роком.

У цілому можна сказати, що склад фонду оплати праці штатних працівників філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» у 2019 році зазнав позитивних зрушень, що свідчить про ефективне функціонування підприємства, а кадровий потенціал підприємства відіграє провідну роль у вирішенні науково-технічних, організаційних та економічних завдань щодо виконання поставлених результатів господарювання. Рівень забезпечення підприємства робочою силою та раціональне її використання значною мірою визначають організаційно-технічний рівень виробництва, характеризують ступінь використання техніки і технології, предметів праці, створюють умови для досягнення високої конкурентоспроможності та фінансової стабільності.

Аналіз фінансового стану підприємства за допомогою відносних показників узагальнено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

**Фінансово-майновий стан Філії ТДВ «Яготинський маслозавод»
«Яготинське для дітей»**

Показник	Нормативне значення	2017	2018	2019
1	2	3	4	5

Продовження таблиці 2.4

Аналіз ліквідності підприємства				
Коефіцієнт покриття	> 1	0,82	1,03	0,44
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 - 0,8	0,43	0,31	0,24
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0 збільшення	0,01	0,0007	0,009
1	2	3	4	5
Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства				
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	> 0,5	0,07	0,24	-0,25
Коефіцієнт фінансування	< 1 зменшення	4,24	4,17	-4,06
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	> 0,1	0,62	0,70	1,45
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0 збільшення	0	0	0
Аналіз ділової активності підприємства				
Коефіцієнт оборотності активів	збільшення	1,49	3,11	7,03
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	збільшення	5,11	5,45	8,30
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	збільшення	18,77	27	40,7
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	зменшення	55,66	90,18	54,35
Строк погашення кредиторської заборгованості, дн	зменшення	113,92	63,86	48,22
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	збільшення	4,95	4,42	15,21
Коефіцієнт оборотності основних засобів	збільшення	2,38	12,19	13,31
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	збільшення	6,31	10,14	-15,60
Аналіз рентабельності підприємства				
Коефіцієнт рентабельності (збитковості) активів	> 0 збільшення	-0,19	-0,01	-0,77
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	> 0 збільшення	-0,62	-0,13	-0,19
Коефіцієнт рентабельності продукції	> 0 збільшення	-0,07	-0,01	-0,17

Джерело: розраховано автором

Аналіз ліквідності підприємства показав, що дуже швидко підприємство не може перетворити майно на грошові кошти, оскільки показник ліквідності зменшується, тобто швидкість обертання коштів на підприємстві зростає, за рахунок чого є можливість погашати короткострокові позики вчасно.

Аналіз фінансової стійкості підприємства показав, що підприємство не є фінансово стійким. Але разом з тим ступінь мобільності використання власного капіталу поки що перевищує нормативне значення 0,5, але з кожним роком наближається до нього ближче. В 2018 році зменшення коефіцієнта маневреності власного капіталу відбулось на 10%, а в 2019 – на 7,94%.

Разом з тим підприємство є нерентабельним. Показники зменшуються з кожним роком. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу зменшується у 2018 та 2019 роках. Коефіцієнт рентабельності активів, продажу та витрат істотних змін зазнали в 2018 році, а за період з 2018 по 2019 майже не змінилися.

Аналіз ділової активності підприємства показав, що за аналізований період повний цикл виробництва, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку відбувається приблизно 2,5 рази на рік. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зменшився на 30,63% та на 46,36% у 2018 та 2019 роках, що свідчить про ріст покупок у кредит. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс у 2018 році на 15,43%, в 2019 зменшився лише на 8,25%, це свідчить про те, що підприємство повільніше одержує оплату по рахунках. Строк погашення дебіторської заборгованості зменшився на декілька днів, тобто підприємство менше часу в середньому очікує на повернення грошей за продану продукцію, що є позитивним. Строк погашення кредиторської заборгованості зріс на 9 днів у 2018 та на 26 днів у 2019 роках, це свідчить про збільшення середнього періоду сплати підприємством короткострокової кредиторської заборгованості, це є негативною тенденцією.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу свідчить про те, що швидкість обороту власного капіталу збільшилась на приблизно на 3,5% за досліджуваний період.

Загалом показники змінюються як в позитивну, так і в негативну сторони, але разом з тим підприємство є нерентабельним, не швидко ліквідним, але активним в своїй діяльності.

Розглянемо операційні витрати досліджуваного підприємств.

Очевидно, що у філії спостерігається зростання операційних витрат по всіх елементах, що пов'язано з інфляційними процесами та зростанням обсягів виробництва.

Таблиця 2.5.

**Операційні витрати Філії ТДВ «Яготинський маслозавод»
«Яготинське для дітей», тис. грн.**

Показник	2017 р.		2018 р.		2019 р.		Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%	2018/ 2019	2019/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2018
Матеріальні і затрати	234190	79,94	304821	78,73	355013	76,69	70631	50192	23,17	14,14
Витрати на оплату праці	11390	3,89	18292	4,72	29821	6,44	6902	11529	37,73	38,66
Відрахування на соціальні заходи	2522	0,86	3959	1,02	6142	1,33	1437	2183	36,30	35,54
Амортизація	13294	4,54	16783	4,33	24823	5,36	3489	8040	20,79	32,39
Інші операційні витрати	31552	10,77	43301	11,18	47118	10,18	11749	3817	27,13	8,1
Разом	292948	100,00	387156	100,00	462917	100,00	94208	75761		16,37

Джерело: розраховано автором на підставі звітності підприємства

Для успішного виживання і функціонування компанії, підвищення якості і конкурентоспроможності її продукції, треба вміти передбачати труднощі, з якими вона може зіткнутися у майбутньому, і нові можливості, які можуть відкритися для неї. Тобто компаніям необхідно визначати

пріоритетні напрямки розвитку, розробляти бізнес-плани, пристосовуватися до змін зовнішнього середовища, використовувати нові технології організації управлінських процесів, змінювати стратегії діяльності, а отже, - здійснювати стратегічне управління.

2.3. Оцінка ефективності управління інноваційною діяльністю підприємства

Сучасна економічна теорія розглядає п'ять основних типів інновацій:

1. Введення нового продукту – це товарна інновація.
2. Введення нового методу виробництва - це технологічна інновація.
3. Створення нового ринку товарів або послуг - це ринкова інновація.
4. Освоєння нового джерела поставки сировини або напівфабрикатів - це маркетингова інновація.
5. Реорганізація структури управління - управлінська інновація.

На філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» в даний час існує товарна інновація, тобто підприємство займається розробкою та введенням нових товарів (коктейль молочний в асортименті, каші молочно-злакові в асортименті, безлактозне молоко, безлактозний йогурт та кефір); технологічна інновація (використання сучасного методу деферментації молока для виробництва безлактозної продукції) та в деякій мірі управлінська інновація (запровадження грейдів для оцінки ефективності праці робітників).

Інноваційний процес – це процес отримання та комерціалізації винаходу нових технологій, видів продукції чи послуг, рішень виробничого і фінансового характеру та інших результатів інтелектуальної власності, тобто це послідовність дій в ході яких інновація визріває від ідеї до конкретного продукту, технологій, структури і розповсюджується в господарській діяльності при практичному використанні.

На філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» розрізняють такі фази інноваційного процесу:

1. Фаза "наука" – на цій фазі проводять фундаментальні дослідження розробляють теоретичні підходи до вирішення проблем - це пошукові науково-дослідні розробки і експериментальна перевірка ідей нових методів задоволення суспільних потреб. Цим займаються академічні інститути, вищі навчальні заклади, галузеві спеціалізовані інститути. А фінансування цього етапу здійснюється із державного бюджету в тому числі по програмам рішення найважливіших науково-технологічних програм.

2. Фаза "дослідження": проводять прикладні дослідження, визначають кількісні характеристики нових методів через розробку технічних завдань і технічних проектів, розробляють експериментальні моделі. Цим займаються наукові інститути і малі венчурні інститути.

3. Фаза "розробка": визначають технічні характеристики нової продукції, створюють дослідні зразки нової продукції, корегують передають у виробництво технічну документацію. Цим займаються спеціалізовані лабораторії, дослідні виробництва, конструкторські бюро, науково-дослідні підрозділи великих підприємств. Фінансування відбувається за рахунок власних коштів промислових організацій, коштів замовників і частково кошти з державного бюджету.

4. Фаза "виробництво": проводять технічне і організаційне підготування виробництва, матеріально-технічного забезпечення, створення допоміжних матеріалів, напівфабрикатів і масове виробництво. Цей етап здійснюється на підприємстві. Фінансується за рахунок власних коштів, емісії цінних паперів і банківських кредитів. Підтримка зі сторони держави.

5. Фаза "споживання": охоплює збут продукції і задоволення споживача.

Після впровадження інновації на ринок інноваційний процес не переривається, так як і після впровадження нововведення удосконалюються, стають більш ефективними, набувають нових споживчих якостей. Цей процес називається дифузією.

На філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» застосовують внутріорганізаційну форму інноваційного процесу та міжорганізаційну (товарну) форму, що пов'язана з випуском та реалізацією нових видів продукції. Відповідно до запланованих заходів з підвищення технічного рівня та поліпшення якості продукції в 2019 р. було розроблено та змонтовано систему холодної завіси в експедиції для покращення умов зберігання готової продукції. Проведено реконструкцію витяжних систем вентиляції. Також протягом 2019 року було введено в дію приміщення для комірників з покращеними умовами праці. Протягом року було виконано велику роботу по розробці проекту та придбанні обладнання, а в подальшому і монтаж, налагодження і введення в експлуатацію потужної технологічної лінії "Стіраматік". На сьогоднішній день на лінії виробляється продукція з сироватки.

Протягом року було виконано роботу по вдосконаленню системи вентиляції сирної дільниці.

В 2018 році було реконструйовано системи стиснутого повітря з метою подачі на заводську пральню та механізації цеху, підготовлено місце для складування будівельних матеріалів та металобрухту згідно правил. Виконано велику роботу по введенню в дію нових приміщень диспетчерів. Частково в 2017 році було проведено ремонт окремих приміщень АПК, виробничих і допоміжних корпусів, покрівлі. У 2019 році було виконано ряд робіт з технічного та програмного забезпечення автоматизованих систем керування виробництвом (АСКВ). Були розроблені та впроваджені програми:

- облік договорів;
- контроль автотранспорту на території заводу;
- обліку готової продукції на складі експедиції;
- аналіз ефективного використання рампи заводу;
- аналіз замовлень в порівнянні з відповідним минулим періодом;
- формування звіту про виконання замовлень по групі товарів;
- ВВЗ за період в табличному та графічному вигляді.

Створені автоматизовані робочі місця (АРМ):

- заступника Директора;
- заступника Директора-з якості;
- Інженера по стандартизації;
- начальника виробництва;
- головного механіка;
- інженера-конструктора у відділі головного механіка.

Також протягом 2017 року була розроблена та впроваджена перша черга програми управління ремонтами технологічних ліній, що встановлена на АРМ гол. інженера, гол. механіка, гол. енергетика.

Усі локальні і особливо глобальні нововведення різної спрямованості можуть забезпечувати максимально можливий прогресивний вплив на виробництво за умови, якщо вони використовуються підприємством постійно, комплексно і гармонійно. Найбільший за наслідками безпосередній вплив на результативність (ефективність) діяльності підприємства справляють технічні і організаційні нововведення. Інші нововведення впливають на виробництво опосередковано (через ефективність нових технічних і організаційних рішень).

Для фінансування реалізації своєї інноваційної діяльності досліджуване підприємство в основному використовує власні грошові кошти, хоча іноді може звертатись до джерел Молочного альянсу (рис. 2.3)

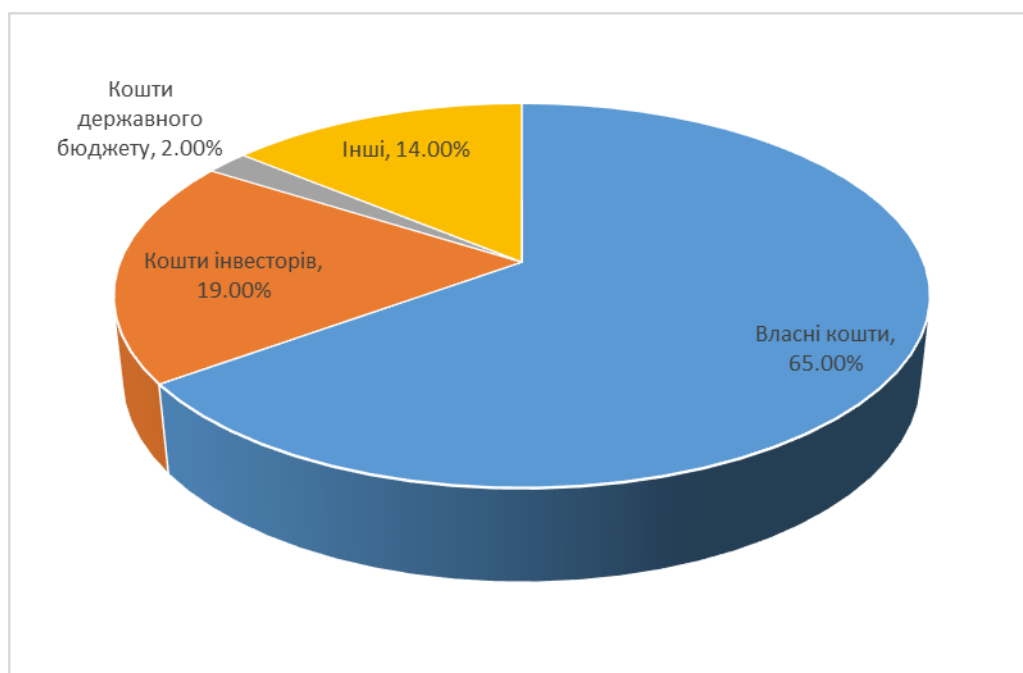

Рис. 2.3. Джерела фінансування інноваційної діяльності Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Джерело: розраховано автором

Аналізуючи джерела фінансування інноваційної діяльності можна сказати, що підприємству доцільно залучати інвесторів, що дасть змогу розшири інноваційну діяльність та створювати нові продукти, особливо, якщо це будуть іноземні інвестори, це дасть перспективи виходу на нові зовнішні ринки.

Що стосується витрат на реалізацію інноваційної діяльності, то вони розподілились наступним чином (рис. 2.4.)

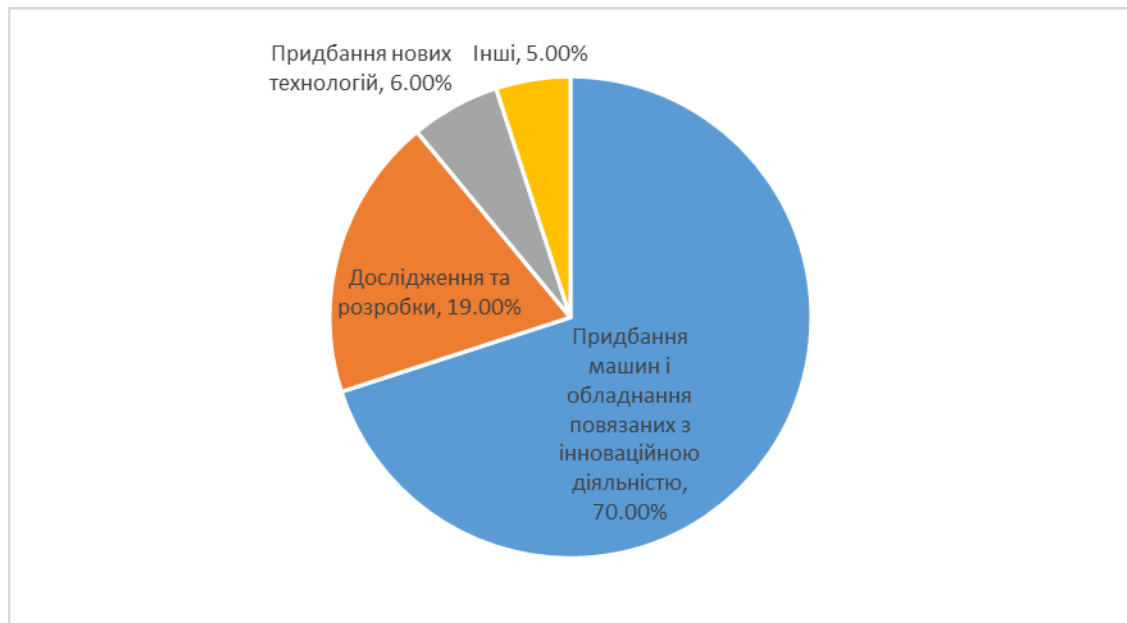

Рис. 2.4. Структура витрат на інновації Філії ТДВ «Яготнський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Джерело: розраховано автором на основі даних підприємства

З даного рисунку є очевидним, що найбільшу частину фінансових ресурсів підприємство вкладає придбання основних засобів, 70% всіх коштів.

Послідовність вибору і реалізації інноваційної стратегії складається з таких етапів:

1. Постановка цілей. При цьому встановлюється місія-призначення, місія-орієнтація, місія-політика організації в яких підкреслюється прихильність до інноваційної діяльності і інвестиційної стратегії. Також формується ціль розвитку організації, будується і розраховується дерево цілей.

2. Етап стратегічного аналізу. В ньому аналізується внутрішнє середовище організації і оцінюється інноваційний потенціал. Аналізується стан зовнішнього середовища і оцінюється інноваційний клімат. На основі висновку визначається інноваційна позиція організації.

3. Етап вибору інноваційної стратегії. Встановлюються базові стратегії розвитку. Здійснюється підбір і оцінка альтернативних інноваційних стратегій. Обирається і формулюється найкраща інноваційна стратегія.

4. Етап реалізації інноваційної стратегії. Розробляється стратегічний проект, який вміщує в себе структуру стратегічних змін і заходи їх здійснення та план реалізації цього проекту. Організується стратегічний контроль процесу реалізації проекту. Оцінюється ефективність процесу реалізації і проводиться необхідне коригування проекту, стратегій, цілей, місії.

Стратегія нововведень передбачає об'єднання цілей технічної політики і політики інвестицій та спрямована на впровадження нових технологій і видів продукції.

Стратегічне управління інноваціями вирішує питання планування і реалізації інноваційних проектів, які розраховані на значний стрибок у виробництві, тобто це процес передбачення глобальних змін в економічній ситуації і пошуку рішень, які забезпечують виживання і розвиток підприємства. Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» орієнтований на стратегію інтенсивного зростання. Підприємство поступово нарощує свій потенціал шляхом кращого використання свого внутрішнього потенціалу і кращого використання можливостей, що надаються зовнішнім середовищем. Оскільки підприємство впроваджує нові товари на старому ринку, то використовує стратегію горизонтальної диверсифікації і розвитку товару. Успіх і ризик в даному випадку залежать від реалізації технологічних інновацій.

Висновки до розділу 2

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» — це унікальний для України окремо побудований спеціалізований завод з виробництва дитячого молочного харчування, оснащений найсучаснішим обладнанням світових виробників. Завод випускає повний асортимент молочної продукції для дітей віком від 6 місяців під торговою маркою «Яготинське для дітей».

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» входить до складу Групи компаній «Молочний Альянс» і для виготовлення своєї продукції дотримується найвищих стандартів якості, використовує напрацьовані десятиліттями технологічні особливості виробництва смачної та корисної молочної продукції з натурального коров'ячого молока. В той же час, дитяче молочне харчування ТМ «Яготинське для дітей» виробляється за унікальною рецептурою з урахуванням смакових уподобань діточок та зручності споживання для малюків та їхніх мам.

Для виробництва молочної продукції ТМ «Яготинське для дітей» використовується лише натуральне фермерське молоко найвищої якості та натуральні фруктові, овочеві та ягідні наповнювачі. Технологічний процес виготовлення продукції ТМ «Яготинське для дітей» виключає додавання будь-яких консервантів, синтетичних барвників, антибіотиків та інших шкідливих харчових добавок, а також цукру. Продукти з наповнювачами містять в якості підсолоджувача лише натуральну фруктозу. При прийомі на завод вся сировина проходить суворий багатоступеневий контроль якості.

Протягом досліджуваного періоду на Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» чистий дохід (виручка) від реалізації збільшився на 25677 тис. грн. та на 10936 тис. грн. у 2018 та 2019 роках відповідно, що позитивною тенденцією. Також збільшилась і собівартість продукції на 11088 тис.грн. у 2019 році порівняно з 2018 роком, що є негативним явищем. Перевищення темпу зростання собівартості продукції над темпом збільшення чистого доходу призвело до того, що також валовий прибуток зменшився на 152 тис.грн і підприємство отримало збиток в розмірі 7448 в 2018 році та 14816 тис. грн у 2019 р, що свідчить про зниження ефективності роботи підприємства.

На філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» в даний час існує товарна інновація, тобто підприємство займається розробкою та введенням нових товарів (коктейль молочний в асортименті, каші молочно-злаові в асортименті, безлактозний йогурт та кефір); технологічна інновація

(використанн сучасного методу деферментації молока для виробництва безлактозної продукції) та в деякій мірі управлінська інновація (запровадження грейдів для оцінки ефективності праці робітників).

РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА РАХУНОК АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Пропозиції щодо вдосконалення інноваційної діяльності підприємства

Для рішення завдань щодо підвищення ефективності діяльності підприємством необхідна активізація інноваційної діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».

Для досліджуваного підприємства можемо запропонувати ряд напрямів активізації інноваційної діяльності в сучасних умовах:

1. Визнання пріоритетності інноваційних факторів для підвищення, як конкурентоспроможності, так і ефективності діяльності підприємства в цілому. Найбільшою проблемою, яка склалася на сьогодні є не стільки недостатність фінансування, скільки відсутність навичок інноваційного менеджменту. Головною проблемою залишається розірваність зав'язків між основними учасниками інноваційного процесу, інформаційна непрозорість, наслідком чого є низька мотивація, як до розробки, так і фінансування інновацій.

2. Правова охорона інноваційних ідей. Результати інноваційної діяльності працівників – це конкурентні переваги підприємства та завдання будь-якого підприємства – їх захищати. Без забезпечення надійного правового захисту результатів інноваційної діяльності ставиться під загрозу можливість їх ефективного використання.

3. Інформаційний взаємозв'язок. При здійсненні інноваційної діяльності створюються інтенсивні інформаційні потоки, які задовольняють потреби окремих управлінських служб. У систему управління підприємством необхідно закладати підхід, заснований на використанні інтегрованої

інформаційної системи, що забезпечує єдину базу для всіх підрозділів даного підприємства.

4. Активна іноваторська участь кожного співробітника в підвищенні ефективності інноваційної діяльності та конкурентоспроможності продукції. Виконання даного принципу передбачає використання різних методів матеріального і морального стимулювання в тому числі: встановлюючи заздалегідь високу заробітну плату і отримуючи в результаті відповідну високу якість; застосовуючи премії і нагороди за високі досягнення у сфері підвищення інноваційної активності; враховуючи індивідуальний потенціал і реальний внесок кожного у підвищення і забезпечення необхідної якості продукції; розвиваючи конкурентоспроможність у роботі з підвищення і забезпечення високої ефективності між окремими працівниками, підрозділами.

5. Зацікавленість в результатах своєї праці всіх суб'єктів інноваційної діяльності. Все більший інтерес набувають внутрішні мотиви, що стимулюють інноваційну діяльність. До них можна віднести наступні: бажання реально відчувати результати своєї роботи, мати можливості для творчого пошуку, проявляти ініціативу, відчувати підтримку своєї новаторської діяльності з боку підприємства: як у формі матеріально-фінансового забезпечення ініційованих новаторами проектів, так і в формі соціального визнання їх особливою ролі в організації.

Активізацію інноваційної діяльності необхідно здійснювати також на всіх етапах життєвого циклу інноваційної діяльності, тобто вона повинна пронизувати всі його стадії і включати наступні етапи: НДДКР; виробництво; реалізація; експлуатація (споживання); утилізація. Здійснення активізації на кожному етапі життєвого циклу інноваційної діяльності Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» забезпечить охоплення всього комплексу стадій і етапів процесу інноваційної діяльності.

Ефективне функціонування та розвиток підприємства великою мірою залежать від досконалості його внутрішнього середовища, яка забезпечується

взаємною відповідністю системи внутрішніх елементів та їх раціональною взаємодією, заснованою на принципі динамічної рівноваги, який передбачає рух вперед, заснований на постійному вдосконаленні ключових елементів організації і приведенні у відповідність до них інших.

Лише завдяки високому інноваційному потенціалу Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» може оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища, вести інноваційний пошук і здійснювати організаційні зміни. Низький же потенціал не забезпечує такої можливості; новації за цих умов вводяться рідко і лише тоді, коли фірма починає відчувати труднощі зі збутом своєї продукції. Інноваційна політика підприємства має бути результатом глибокого дослідження ринку, постійного моніторингу дій конкурентів, повинна опиратися на сучасні науково-технічні досягнення у відповідній галузі та ефективно використання інтелектуального й творчого потенціалу працівників. Це даватиме змогу вищому менеджменту розробляти оптимальні інноваційні стратегії, які формуватимуть стратегічні переваги підприємства у довгостроковій перспективі [25].

Але для того щоб збільшити науковий потенціал Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» слід вживати наступні заходи :

- забезпечувати високоякісне стажування за кордоном працівників підприємства;
- прискорювати оновлення асортименту продукції на підприємстві;
- поліпшувати умови лабораторних досліджень на підприємстві;
- інтенсифікувати процеси оформлення патентів, заявок, ліцензій тощо.

Основними способами та методами активізації інноваційної діяльності на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» підприємстві повинні бути:

- удосконалення системи фінансування товарно-інноваційних та інвестиційних проектів шляхом оптимізації показників кредитної лінії;

- поліпшення інформаційної та маркетингової роботи за рахунок створення інформаційно-аналітичного відділу у складі служби маркетингу з чітко визначеною структурою та функціями спеціалістів;
- упровадження товаро-орієнтовної організаційної структури управління на підприємстві, продукція якого характерна незначним рівнем наукоємності та нешироким номенклатурним діапазоном;
- удосконалення системи стимулювання інноваційної праці шляхом упровадження мотиваційних заходів, що передбачають оптимізацію структури колективного та персонального стимулювання;
- періодичне оновлення товарного портфелю (за рахунок введення нової продукції);
- посилення інноваційної спрямованості стратегії бізнесової поведінки підприємства та його адаптації до мережевої інформаційної системи за рахунок уведення в бізнес-план підприємства розділів, що конкретизували б інформаційну систему підприємства та систему мотиваційних чинників інноваційної діяльності [3, с. 302].

Важливим у забезпеченні якості інноваційної продукції є підтримання зворотного зв'язку з ринком. Система зворотного зв'язку має забезпечити контроль за показниками якості інноваційного виробу при його споживанні.

Випуск нової продукції доповнює товарний асортимент підприємства і дає йому можливість конкурувати з продукцією інших виробників, пропонуючи споживачам більше, ніж конкуренти, з погляду різноманітності товарів та їх споживчих характеристик.

Варто також врахувати ті обставини, що підприємство, яке постійно здійснює технологічні і технічні зміни чи зрушення на ринках, не буде захоплене зненацька, коли існуючий товар застаріє. Якщо підприємство випускає більш-менш широку номенклатуру продукції, і оновлення продукції відбувається постійно, то практично завжди буде забезпечене завантаження його виробничих потужностей і забезпечена стабільність прибутку. Більш того, виробництво різноманітних товарів дозволяє при зміні кон'юнктури

споживчого попиту отримувати стабільний прибуток по черзі за рахунок різних товарів. Інноваційна політика підприємства повинна враховувати особливості тієї галузі, до якої воно належить. Це, у свою чергу, передбачає формування відповідної інноваційної політики для забезпечення реалізації обраної стратегії.

Тому, необхідність розроблення нової продукції, як елементу інноваційної діяльності обумовлена потребою в охопленні нових споживчих груп Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Підприємству за умов стрімкого науково-технічного прогресу слід своєчасно та оперативно впроваджувати новації, що забезпечить гнучкість, маневреність підприємства, його здатність пристосуватися до мінливого оточення (технічного, організаційного, господарського, політичного, культурного та ін.). Тому господарська діяльність підприємства має передбачати послідовну цілеспрямовану комплексну інноваційну діяльність щодо зміни будь-якого із елементів бізнесу.

Перелік заходів, спрямованих на вдосконалення інноваційної діяльності та підвищення її ефективності наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Рекомендований перелік заходів, спрямованих на підвищення ефективності інноваційної діяльності

Рекомендації щодо підвищення ефективності інноваційної діяльності
1
Збільшення обсягів реалізації інноваційної продукції
Збільшення витрат на маркетингові дослідження щодо попиту на інноваційну продукцію та організація рекламної компанії продукції підприємства
Пошук зовнішніх розробок для фінансування завдяки патентноліцензійної діяльності
Активізація впровадження власних розробок у виробництво
Активізація пошуку зовнішніх джерел фінансування
Оптимізація структури джерел фінансування ІД у відповідності до оптимального розподілу надходження коштів у часі
Впровадження маловідходних та ресурсозберігаючих технологій
Моніторинг строків та коштів на впровадження інновацій
Забезпечення використання на підприємстві вторинних матеріальних та енергетичних ресурсів
Технічне переоснащення виробництва, спрямоване на розширення номенклатури продукції, що виробляється підприємством

Продовження таблиці 3.1

Розширення ринків збуту інноваційної продукції (внутрішніх, зовнішніх) завдяки маркетинговим дослідженням та рекламі
Моніторинг появи інноваційних розробок для оновлення номенклатури продукції, забезпечення конкурентоспроможності та зростання частки експорту інноваційної продукції
Розширення номенклатури продукції, що виробляється, завдяки активізації впровадження нових технологічних процесів
Пошук нових клієнтів на зовнішніх та внутрішніх ринках завдяки налагодженим зв'язкам із кредиторами та інвесторами
Впровадження маловідходних та ресурсозберігаючих технологій
Стимулювання ініціативи працівників щодо винахідництва та раціоналізаторства
Активізація впровадження нових видів продукції завдяки маркетинговим дослідженням щодо попиту на нові види продукції та рекламній компанії
Зменшення строків впровадження інноваційних розробок
Підвищення рівня автономії підприємства у фінансуванні ІД завдяки збільшенню частки інноваційних витрат у витратах на виробництво
Активна участь у національних, регіональних програмах для залучення інвестиційних ресурсів
Здійснення НДДКР власними силами підприємства
Пошук постачальників усіх видів ресурсів потрібної якості на основі маркетингових досліджень
Моніторинг появи інноваційних розробок для оновлення номенклатури продукції, забезпечення конкурентоспроможності та зростання частки експорту інноваційної продукції.

Джерело: сформовано автором на основі [3,4]

Таким чином, враховуючи вищесказане Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» здатна визначити перелік заходів, що дозволить підвищити слабкі позиції, використовуючи високі значення показників ефективності решти напрямів.

Розробці та впровадженню дієвих механізмів інноваційного розвитку підприємства повинен передувати комплексний аналіз рівня відповідності наявного ресурсного потенціалу.

Для розв'язання завдань ефективного управління інноваційним потенціалом Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» одним із найбільш перспективних є синергетичний підхід до управління складними системами, який акцентує увагу на узгодженні взаємодії частин при утворенні структури як єдиного цілого. Якісне вдосконалення виробничого процесу на новій техніко-технологічній основі розглядається як важливий фактор розвитку виробництва. З цією метою необхідно створити

відповідну систему стимулів для розвитку інновацій як необхідної складової удосконалення виробництва. Це пов'язано з тим, що такі стимули певною мірою впливають на підвищення техніко-економічного рівня виробництва і можуть поєднати поточні цілі підприємства зі стратегічними [8].

Основою успішного інноваційного розвитку будь-якого підприємства є спроможність та готовності до впровадження інноваційних проектів. На нашу думку, підхід до розгляду інноваційно-виробничого потенціалу лише як сукупності ресурсів і можливостей їх використання дуже обмежений. Таке уявлення не враховує цільової та сукупної характеристики цієї категорії. Використання ресурсів завжди має цілеспрямований характер і має бути певним чином організованим для реалізації потреб суб'єкта господарювання, галузі та економіки держави в цілому. Цілями інноваційної діяльності можуть бути виживання підприємства і збереження ніші на ринку, підвищення конкурентоспроможності продукції, експансія, збільшення прибутку тощо. Інноваційний потенціал також має характеризувати внутрішня можливість інноваційного середовища, якому перебувають підприємства галузі, здійснювати цілеспрямовану діяльність із залучення конкретних господарських ресурсів для виробництва інноваційного продукту. Також необхідно враховувати й зовнішні економічні фактори, що впливають на інноваційний потенціал. Головними з яких є державна інноваційна політика, політика кредитних установ, конкурентні стратегії споживачів тощо.

Освоєння Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» нових технологій та інновацій потребує об'єктивної оцінки можливості введення нової продукції, як технічно так і технологічно, які мають важливе значення при здійсненні інвестиційної діяльності шляхом розробки і реалізації нової продукції на підприємстві, при аналізі діяльності підприємства встановлено, що технологічні та технічні можливості у нього є. Зазначимо, що у сучасних умовах кожному суб'єктові господарювання необхідно об'єктивно розуміти теоретико-практичні основи закономірностей

процесу формування структури, джерел зростання, методів оцінки й розробки напрямів ефективного використання системи продуктових інновацій. Професійна обізнаність у цих проблемах дасть змогу об'єктивно оцінювати свої реальні можливості, розробляти нові напрями інноваційної діяльності, сформувати ефективну стратегію інноваційного розвитку.

Таким чином, організація впровадження інноваційних розробок має здійснюватися на основі обґрунтованої інноваційної стратегії, яка повинна відповідати критеріям доцільності інвестиційної підтримки нововведень.

Завдяки оцінці та прогнозу перспективності введення проктової інновації Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» повинна визначити, які технології виробництва необхідно розвивати, а від яких слід відмовитися. Впровадженню нової продукції має передувати прогнозні розрахунки обсягів потенційних потреб в обладнанні, технологіях, технологічних елементах, провідних фахівцях. Потім проводиться аналіз ринку наукоємної продукції, вибір потенціальних виробників і пошук фінансових та інвестиційних ресурсів для її придбання. Дуже важливе значення техніко-технологічне прогнозування має для підприємств, які вважаються виробничими і технологічним лідерами у певній галузі виробництва.

Тому для ефективного стимулювання інноваційної діяльності доцільно використовувати внутрішні можливості Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».

Так, на докомерційному етапі реалізації інновацій, коли приватний сектор не спроможний забезпечити достатні обсяги фінансово-кредитної підтримки або не має для цього відповідних стимулів, слід застосовувати механізми бюджетного стимулювання інноваційної діяльності при можливості використовуючи фінансові джерела материнської компанії. На етапі комерційної реалізації інновацій необхідно запроваджувати механізм більш активного залучення додаткових джерел підтримки інноваційної діяльності підприємства. На етапі комерційної реалізації інновацій підтримка

інноваційної діяльності повинна здійснюватися за рахунок засобів недержавного фінансування, переважно залучених інвестиційних ресурсів.

Можливість швидкого залучення внутрішніх джерел фінансування передусім у науково-виробничу сферу виробництва, дасть можливість багатьом підприємствам отримати ефективні можливості прискорення розвитку пріоритетних сфер виробничої діяльності. Пріоритетний вплив на реальну можливість залучення інвестиційних ресурсів відіграють макроекономічні фактори, такі, як ємність внутрішнього ринку, валютна стабільність, політична стабільність, рівень розвитку інфраструктури, наявність кваліфікованої робочої сили. Істотним фактором є також інвестиційно-інноваційна політика держави, що забезпечує гарантії іноземним інвесторам, ефективне і стабільне функціонування правової системи. Інвестиційно-інноваційна політика визначає специфіку напрямів і засобів регулювання допуску іноземних інвестицій у приймаючу економіку, а також засобів стимулювання їх залучення.

Послідовна реалізація процесу запровадження та виведення нової продукції на ринок являє собою аналіз, якісну та кількісну оцінку видів ефектів. По-перше, це передбачає обов'язкове врахування важливості та необхідності економічного ефекту для кожного учасника інноваційного проекту. По-друге, передбачає розрахунок необхідного соціального ефекту для робітників підприємства, які беруть участь у реалізації проекту. Проява науково-технічного та інтелектуального ефектів конкретизується у підвищенні науково-технічного потенціалу підприємства, а також в одержанні доходу від реалізації інтелектуальної власності.

Інноваційні товари з достатнім рівнем новизни створюються зазвичай у результаті наукових досліджень і розробок. Забезпечення істотного "відриву" від конкурентів як за технічним рівнем інноваційних товарів, так і за часовим лагом до появи наслідуваних аналогів конкурентів, можливе, якщо інноваційний товар розробляється паралельно з інноваційною технологією його продукування.

Виробництво нового продукту на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» відноситься до інновацій, процес яких можна розділити на кілька етапів:

- 1) маркетингові дослідження попиту і пропозиції на ринку товарів і послуг;
- 2) відбір інформації, що стосується ідей нового продукту;
- 3) аналіз економічної ефективності нового продукту;
- 4) організація виробництва нового продукту - планування обсягу виробництва нового виробу, створення зразка, проведення технічних випробувань, розробка найменування, товарного знаку, оформлення, упаковки, маркування;
- 5) розробка цінової політики щодо нового продукту, вибір найбільш вигідних каналів реалізації, засобів і методів реклами;
- 6) прийняття рішення про запуск нового продукту у виробництво на основі розрахунків: обсягу продажів, рентабельності продукту, ступеня задоволення попиту і пропозиції, стабільності зв'язків з покупцями; виробничих потужностей, ресурсів, кваліфікаційного складу персоналу; передбачуваних результатів по прибутку або збитків на розрахунковий період.

В якості найважливішого критерію прийняття рішення повинна використовуватись оцінка впливу впровадження нового продукту на обсяг реалізації в цілому по підприємству і обсяг реалізації інших виробів, а також оцінка терміну окупності витрат на розробку, виробництво, збут, рекламу (зазвичай вважається за період не більше п'яти років, включаючи трирічний період від початку масового виробництва до моменту беззбитковості).

Успіх продукту багато в чому гарантований встановленням ціни на нього. Основним критерієм визначення ціни на продукт виступає ціна на старий або аналогічний продукт на ринку.

В якості продуктової інновації нами пропонується запровадити у виробництво новий вид кисломолочного продукту «ЛАКТИУМ».

Процес прийняття управлінського рішення щодо введення нового виду продукції представлено на рис. 3.1.

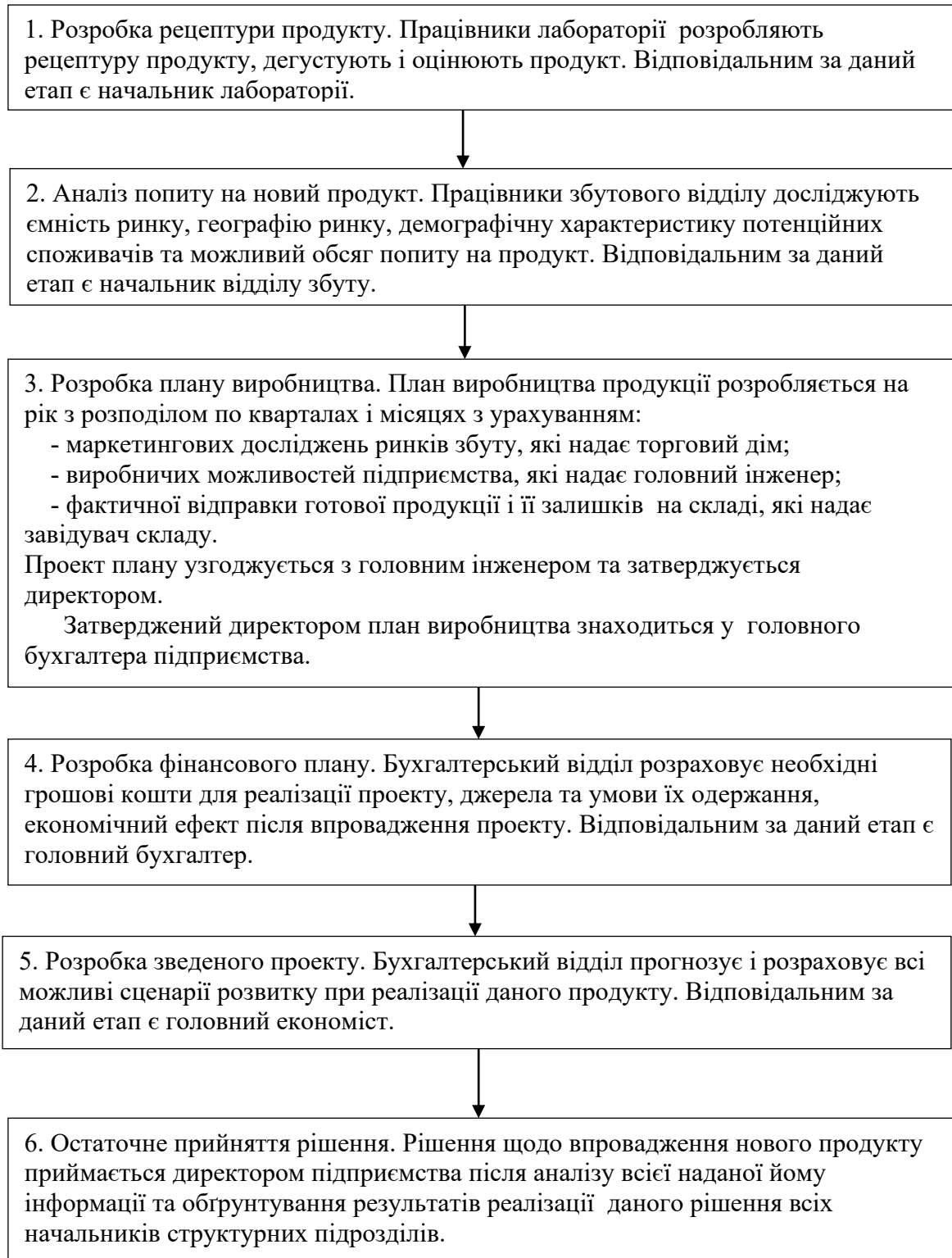

Рис. 3.1. Прийняття управлінського рішення щодо впровадження нового виду продукції на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Джерело: розроблено автором

Для ефективного запровадження інноваційного продукту прийняття управлінського рішення має важливе значення для ефективного управління цим процесом.

3.2. Обґрунтування введення продуктової інновації на підприємстві

Нами пропонується ввести у виробництво новий кисломолочний продукт «Лактіум».

Лактіум представляє собою продукт, який містить декілька груп мікроорганізмів. Бактерії продукту є природними конкурентами патогенної мікрофлори і їхня дія спрямована на витиснення патогенної мікрофлори та відновлення природного балансу мікрофлори кишковика [6].

«Лактіум» є ефективним для комплексного лікування хронічних, захворювань шлунково-кишкового тракту у дорослих і дітей. Сприяє швидшому регресу основних клінічних симптомів захворювань, нормалізує роботу кишковика. Молочнокислі бактерії напою відіграють важливу роль у забезпеченні колонізаційної резистентності, і муностимулюючої, вітаміноутворюючої, детоксикаційної та травної функцій організму. Антимікробна активність молочнокислих бактерій проявляється: щодо стафілококів, протею, ентеропатогенної кишкової палички та грибів й пов'язана із здатністю продукувати молочну кислоту, лактоцини, перекис водню, оцтову та пропіонову кислоти, лізоцим. Молочнокислі бактерії знижують рН вмісту кишечника, запобігають росту та розмноженню патогенної та умовно патогенної мікрофлори, підвищують неспецифічну резистентність організму. Лактобактерії є бар'єром для проникнення з кишечника у кров сенсibiliзуючих речовин (ендотоксинів, бактеріальних і харчових алергенів) [6].

Колонізаційна здатність культури напою «Лактіум» посилюється завдяки комбінуванню з *Propionibacterium freudenreichii* ssp. *shermanii*. Пропіоновокислі бактерії є біологічним стимулятором росту біфідобактерій

як препарату, так і кишкового. «Лактіум» сприяє поліпшенню кількісного та якісного складу кишкової мікрофлори.

Кисломолочний напій лактіум виготовляють шляхом сквашування нормалізованого, гомогенізованого, пастеризованого молока бактеріальним концентратом до складу якого входять біфідобактерії, ацидофільні палички, термофільні стрептококи та пропіоновокислі бактерії з додаванням або без додавання сухого знежиреного молока, цукру, фруктових соків або інших фруктових наповнювачів.

Для впровадження нової продукції «Лактіум» у цехах з виробництва молочних продуктів для дитячого харчування на підприємствах молокопереробної галузі не потрібно здійснювати модернізацію або реконструкцію виробництва.

Розрахуємо собівартість 1т удосконаленого напою «Лактіум».

Розрахунок вартості сировини і матеріалів представлений в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

**Розрахунок вартості сировини та матеріалів на виробництво 1т
«Лактіум»»**

Вид сировини та основних матеріалів	Одиниця виміру	Норми витрат на 1 т виробу	Ціна одиниці сировини, грн.	Сума, грн.
Молоко	кг	1000	11,25	11250
Закваш. композиції Lbc. acidophilus La-5	кг	0,300	800	2400
Сироп «Лактусан»	кг	10	1430	14300
Пакувальні матеріали скляна пляшка з кришкою	Шт	5010	1,24	6250
Транспортно-заготівельні витрати	-	-	-	1650
Всього по статті	-	-	-	35875

Джерело: складено автором за даними підприємства

Наступним кроком є розрахунок вартості палива та енергії на виготовлення кисломолочного напою «Лактіум» (таблиця 3.3.)

Таблиця 3.3

Розрахунок вартості енерговитрат за видами на 1 тону виробу

Енерговитрати	Одиниця виміру	Ціна за одиницю, грн.	Норма витрат на 1т	Сума, грн.
Паливо (газ)	м ³	6,88	23,7	163,056
Електроенергія	Квт. год	1,86	119	221,34
Холод	тис.Кдж	7,3	261,6	1909,68
Вода	м ³	12,35	8,6	106,21
Всього по статті	-	-	-	2400,286

Джерело: складено та розраховано автором

Отже, на основі даних таблиці 3.3 витрати по статті «Паливо та енергія на технологічні цілі» становлять 2400,286 грн. на тону.

Враховуючи те, що нове обладнання для виробництва нового виду продукту не буде закуповуватися, а буде переобладнане та переналаштоване, доречним вважаємо розрахувати заробітну плату для тих працівників, які безпосередньо зайняті на цій виробничій лінії (табл. 3.4)

Таблиця 3.4

Розрахунок заробітної плати основних робітників

Показник			Всього
1	2	3	4
Розряди	II	III	-
Кількість робітників, чол.	1	1	2
Годинна тарифна ставка, грн.	38,34	39,47	-
Тривалість зміни	8	8	-
Кількість змін на добу	1	1	
Тарифний фонд заробітної плати, грн.	306,72	315,76	622,48
Додатковий фонд заробітної плати, 60% від тарифного фонду, грн.	183,6	189	372,6
Загальний фонд заробітної плати, грн.	490,32	504,76	995,08

Джерело: складено та розраховано автором

Норма виробітку за добу складе 0,6 тонн.

Розрахуємо основну заробітну плату працівників на 1 тону:
 $995,08 \cdot 0,6 = 597,05$ грн.

Додатковий фонд заробітної плати на 1 тону продукції:

$$372,6 * 0,6 = 223,2 \text{ грн.}$$

Загалом фонд заробітної плати на 1 тонну продукції складе:

$$597,05 + 223,2 = 820,25 \text{ грн.}$$

Сума відрахувань на соціальні заходи для виробництва 1 тонни напою «Лактіум» становить: $(820,25 * 0,22) = 180,4$ грн,

Загальновиробничі витрати приймаємо 145% від основної заробітної плати, витрати на утримання та експлуатацію устаткування на 1 т готової продукції у розмірі 87% від заробітної плати основного виробничого персоналу враховуючи, що основна заробітна плата на 1т складає 597,05 грн:

$$\text{Загальновиробничі витрати: } 597,05 * 145/100 = 871,035 \text{ грн/т.}$$

Витрати на утримання та експлуатацію обладнання:

$$597,05 * 87/100 = 522,621 \text{ грн/т.}$$

Виробнича собівартість 1 т. продукції становитиме 33941,382 грн.. Розрахуємо адміністративні витрати. Рівень даних витрат приймаємо на рівні 5% від виробничої собівартості.

$$40669,592 * 5\% = 2033,45 \text{ грн.}$$

Розрахуємо витрати на збут. Рівень даних витрат приймаємо на рівні 10% від виробничої собівартості.

$$40669,592 * 10\% = 4066,9 \text{ грн.}$$

Розраховані дані представимо в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Планова калькуляція кисломолочного напою «Лактіум»

№	Найменування статей калькуляції найменування матеріалів	Витрати на 1т, грн.
1	2	
1	Сировина і матеріали	35875
2	Паливо та енергія	2400,286
3	Основна заробітна плата виробничих робітників	597,05
4	Додаткова заробітна плата	223,2
5	Відрахування на соціальні заходи	180,4
6	Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	522,621

7	Загальновиробничі витрати	871,035
8	Виробнича собівартість	40669,592
9	Адміністративні витрати	2033,45

Продовження таблиці 3.5

10	Витрати на збут	4066,9
11	Повні витрати	46769,942
12	Відпускна ціна	52000

Джерело: складено та розраховано автором

Виходячи із практики вітчизняних і зарубіжних підприємств, пропонуємо на початку впровадження нового виду продукції ввести пробну партію в розмірі 60 тонн в рік, враховуючи існуючу недозавантаженість обладнання дозволяє це зробити.

Розрахуємо основні техніко-економічні показники запропонованого заходу.

Повна собівартість $60 \cdot 46769,942 = 2806196$ грн або 2806,196 тис.грн.

Виручка від реалізації $60 \cdot 52000 = 3120000$ грн або 3120 тис.грн.

Валовий прибуток $3120 - 2806 = 314$ тис.грн

Загальний прибуток становитиме $3120 - 2806,196 = 313,804$ тис.грн.

Чистий прибуток складе $313,804 \cdot 0,82 = 257,3$ тис.грн.

Зведемо отримані дані до аналітичної таблиці.

Таблиця 3.6

**Вплив заходу на основні показники роботи Філія ТДВ
«Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», тис. грн.**

Показник	роки		Відхилення	
	2019	плановий	абс	відн
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	178580	181700	3120	1,72
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	138297	140737,14	2440,14	1,73
Валовий: прибуток	40283	40962,86	679,86	1,68
Інші операційні доходи	179	179	0	0,00
Адміністративні витрати	7798	7919,98	121,98	1,54
Витрати на збут	44306	44549,96	243,96	0,55
Інші операційні витрати	3174	3174		0,00
Повні витрати	190401	193207,2	2806,2	1,45
Фінансовий результат від операційної діяльності	-14816	-14502,2	313,8	-2,16

Чистий фінансовий результат	-14871	-14613,7	257,3	-1,76
Витрати на 1 грн реалізованої продукції, грн	1,07	1,06	-0,01	-0,63
Рентабельність (збитковість) продажів	-8,33	-7,56	0,77	-

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємств

Дана таблиця свідчить про те, що запропонована продуктова інновація є ефективною, оскільки дасть змогу знизити збитковість підприємства та отримати додатковий чистий прибуток в розмірі 257,3 тис.грн.

Висновки до розділу 3

Організація впровадження інноваційних розробок на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» має здійснюватися на основі обгрунтованої інноваційної стратегії, яка повинна відповідати критеріям доцільності інвестиційної підтримки нововведень. Враховуючи поточну діяльність підприємства та перспективи розвитку продуктових інновацій Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» повинно визначити, які технології виробництва необхідно розвивати, а від яких слід відмовитися.

Нами пропонується ввести у виробництво новий кисломолочний продукт «Лактіум», що являється продуктовою інновацією.

Лактіум представляє собою продукт, який містить декілька груп мікроорганізмів. Бактерії продукту є природними конкурентами патогенної мікрофлори і їхня дія спрямована на витиснення патогенної мікрофлори та відновлення природного балансу мікрофлори кишкового.

За результатами впровадження заходу підприємство отримає додатковий прибуток та знизить свою збитковість.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Під час виконання кваліфікаційної роботи було розглянуто економічну сутність інноваційної діяльності підприємства та запропоновано впровадження продуктової інновації.

Інновація – кінцевий результат інноваційної діяльності, який одержав утілення у вигляді нового або удосконаленого продукту, впровадженого на ринку, або удосконаленого технологічного процесу, використовуваного в практичній діяльності, або в новому підході до соціальних послуг.

Ефективність інноваційної діяльності визначається тим, що за її допомогою у суб'єктів господарювання створюється реальна зацікавленість шляхом збільшення власних коштів на тих етапах реалізації інноваційних проектів, які найбільшою мірою пов'язані зі здійсненням витрат інноваційного характеру.

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» — це унікальний для України окремо побудований спеціалізований завод з виробництва дитячого молочного харчування, оснащений найсучаснішим обладнанням світових виробників. Завод випускає повний асортимент молочної продукції для дітей віком від 6 місяців під торговою маркою «Яготинське для дітей».

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» розпочала свою роботу 25 жовтня 2012 року. Тоді ж народилась і торгова марка «Яготинське для дітей». На заводі встановлено найсучасніше обладнання закритого циклу зі Швеції, Італії, Німеччини, Ізраїлю, Болгарії, Тайваню та інших країн, що виключає контакт людських рук із продукцією під час її виробництва. За три роки свого існування ТМ «Яготинське для дітей» міцно закріпилась на лідерських позиціях у своїй категорії, завоювавши 40% ринку дитячого молочного харчування України.

Підприємство розташоване в СМТ Згурівка Київської області, недалеко від Яготинського маслозаводу, який вже понад 55 років виготовляє виключно

натуральну, корисну для здоров'я молочну продукцію найвищої якості. Завод розташований в природній зоні Згурівського дендропарку площею 325 га, що є загальнодержавним парком-пам'ятником садово-паркового мистецтва та одним з найбільших дендропарків України.

Протягом досліджуваного періоду підприємство працювало збитково та не дуже ефективно.

На філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» в даний час існує товарна інновація, тобто підприємство займається розробкою та введенням нових товарів (коктейль молочний в асортименті, каші молочно-злакові в асортименті, безлактозний йогурт та кефір); технологічна інновація (використання сучасного методу деферментації молока для виробництва безлактозної продукції) та в деякій мірі управлінська інновація (запровадження грейдів для оцінки ефективності праці робітників).

Проектом передбачено введення до асортименту молочної продукції новий вид кисломолочного напою «Лактіум», що допоможе реалізувати підприємству інноваційну стратегію розвитку, яка передбачає диверсифікацію асортименту.

Запропонована нова продукція є продукцією масового споживання, що постійно користується попитом у споживачів, тому виробництво саме запропонованого асортименту дозволить підприємству розширити та диверсифікувати асортимент молочної продукції масового споживання.

У випадку реалізації запропонованого інноваційного проекту сукупне зростання обсягів виробництва продукції у вартісному виразі становитиме 1,72%.

Здійснення інноваційного проекту не потребуватиме значних коштів, при цьому грошовий потік, який акумулюється проектом і виражається у вигляді чистого доходу, складе більше ніж 3 млн грн.

Отже, запропонована продуктова інновація є ефективною, оскільки дасть змогу знизити збитковість підприємства та отримати додатковий чистий прибуток в розмірі 257,3 тис.грн., що дозволить підприємству значну

частину його вкладати у розширення збуту нової продукції та формування у населення країни нової культури споживання молочної продукції та розвитку нових технологічних процесів та рецептур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алымов А. Н. и др. Управление инновационным циклом. / А. Н. Алымов А. Н. — К.: Наукова думка, 2006. — 164 с..
2. Алюша И. А. Инновации в производстве. / И. А. Алюша— К.: Наук. думка, 2002.
3. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін: / Бажал Ю. М. Навч. посібник. —К.: Заповіт, 2006. — 243 с.
4. Балабанов И. Т. Инновационный менеджмент: / Балабанов И. Т. Учеб. пособие для вузов. — СПб.: Питер, 2001. — 356с.
5. Баранчеев В.П. Управление инновациями: [учебник] / В.П. Баранчеев, Н.П. Месленникова, В.М. Мишин; 2-изд., перераб. и доп. — М.: Юрайт, 2012. — 711 с.
6. Беленький П. Е. Управление техническим и организационным развитием предприятия. / Беленький П. Е., Гиттик Ю. Л., Ландина Т. В. — К.: Техника, 2002.
7. Близнюк Т.П. Вплив циклічності розвитку економіки на інноваційну діяльність підприємства / Т.П. Близнюк. — Х.: ФОП Александрова К.М., 2008. — 352 с.
8. Буренніков Ю.Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств (на прикладі машинобудування): автореф. дис. ... к. е. н.: спец. 08.00.04 / Ю.Ю. Буренніков; Хмельниц. нац. ун-т. — Хмельницький, 2009. — 20 с.
9. Валдайцев С. В. Оценка бизнеса и инноваций. / С. В. Валдайцев— М.: ИИД “Филио”, 2007.
10. Висоцька І.Б. Інноваційний чинник розвитку промисловості: автореф. дис. ... к. е. н.: спец. 08.07.01 / І.Б. Висоцька; НАН України. Об'єдн. ін-т економіки. — К., 2005. — 19 с.
11. Водачек Л. Стратегия управления инновациями на предприятиях. / Водачек Л., Водачкова О. — М.: Экономика, 2009.

12. Воловельська І.В. Вибір оптимальної інноваційної стратегії підприємств залізничного транспорту: автореф. дис. ... к. е. н.: спец. 08.00.04 / І.В. Воловельська; Укр. держ. акад. залізн. тран-сп. – Х., 2008. – 20 с.
13. Гордієнко С.Г. Інноваційна діяльність: проблеми, сутність, змістовні складові та напрями удосконалення / С.Г. Гордієнко // Часопис Академії адвокатури України. – 2014. – Т. 7. – № 2. – С. 15–32.
14. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (з чинними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Грицай О.І. Економічна сутність терміну «інноваційний процес» / О. І. Грицай // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. – 2010. – № 3. – С. 126–136.
16. Гришин И. Я. Бизнес-инновационные структуры в мире и на Харьковщине. / И. Я. Гришин—Харьков, 2003.
17. Денисенко М.П. Стратегічна місія інноваційної діяльності та шляхи її активізації в Україні / М.П. Денисенко, Я.В. Риженко // Проблеми науки. – 2007. – № 6. – С. 10-16.
18. Економічний аналіз у системі стандартизації ви"робництва продукції підприємства / Н.В. Маєвська // Економічний аналіз. — 2013 [Електронний ресурс].— Режимдоступу:<http://econa.org.ua/index.php/econa/article/download/233/130>
19. Жариков И.А. Управление инновационными процессами: [учеб. пособ.] / И.А. Жариков, В.В. Жариков, В.Г. Однолько, А.И. Евсейчев. – Тамбов: Издво Тамб. гос. техн. ун-та, 2009. – С. 123–138.
20. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1561-12 (з чинними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
21. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV (з чинними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

22. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р. № 433-VI (з чинними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).
23. Инновационный менеджмент: Справ.посobie / под. ред. П.Н.Завлина, А.К.Казанцева, Л.Э.Миндели. – СПб.: Наука, 2007. – с.560.
24. Инновационный менеджмент: Справоч. пособие / П. И. Завлин, А. К. Казанцев, Л. Э. Миндель и др. — М.: Центр исслед. и статистики науки, 2006.
25. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов / С. Д. Ильенкова, Л.М.Гохберг, С. Ю. Ягудин и др. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2007.
26. Інформаційно-аналітичний бюлетень “Ринок молока” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://infagro.com.ua/ua/2019/04/20/bulletin-rynok-moloka/>
27. Кадзума Т. Вечный дух предпринимательства: / Т. Кадзума Пер. с - визасервис, 2008.
28. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. / Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. – К.: Знання, 2005. – 485 с.
29. Коваленко О.В. Проблемні аспекти становлення інноваційної системи України в контексті теорії технологічного розвитку / О.В. Коваленко // Ефективна економіка. – 2015. – № 3. – С. 31.
30. Ковтуненко К.В. Інноваційний процес та інноваційна діяльність як рушійна сила формування інтелектуального капіталу промислового підприємства / К.В. Ковтуненко // Економіка. Управління. Інновації. – 2013. – № 1(9) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2013_1/pdf/13kkvkpp.pdf.__
31. Кокурин Д.И. Инновационная деятельность. / Д.И. Кокурин– М.: Экзамен, 2001. – 576 с.
32. Коюда В.О. Інноваційна діяльність підприємства та оцінка її ефективності: [монографія] / В.О. Коюда, Л.А. Лисенко. – Х.: ФОП Павленко О.Г.; ІНЖЕК, 2010. – 224 с.

33. Коюда О.П. Інноваційна діяльність: від оцінки привабливості до інвестиційного забезпечення / О.П. Коюда, В.Ф. Колісниченко. – Харків: ХНЕУ, 2009. – 276 с.
34. Коюда П.М. Ефективність економічної діяльності підприємств: теорія та практика: [монографія] / П.М. Коюда, І.А. Шейко. – Х.: Компанія СМІТ, 2013. – 332 с.
35. Краснокутська Н. В Інноваційний менеджмент: / Краснокутська Н. В Навч. посібник. — К.: ХНЕУ, 2013. —504 с.
36. Краус Н.М. Інноваційний процес як основа формування механізму інноваційної інфраструктури: інституціональний аспект / Н.М. Краус // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». – 2013. – № 4. – С. 15–20.
37. Кузнєцова А.Я. Удосконалення банківського і небанківського фінансування інноваційної діяльності в Україні: [монографія] / А.Я. Кузнєцова, Н.Я. Зінько, О.О. Другов. – К.: УБС НБУ, 2009. – 175 с.
38. Маркетинг. Менеджмент. Інновації: [монографія] / За ред. д. е. н., проф. С.М. Ілляшенка. – Суми: Папірус, 2010. – 621 с.
39. Мельник Л.І. Управління інноваційними процесами машинобудівних підприємств: автореф. дис. ... к. е. н.: спец. 08.00.04 / Л.І. Мельник; НУ «Львівська політехніка». – Львів, 2007 – 22 с.
40. Монастырный Е.А. Термины и определения в инновационной сфере / Е.А. Монастырный // Инновации. – 2008. – № 2. – С. 28–31.
41. Олійник Ю.А. Теоретичні засади визначення сутності інноваційних процесів в Україні / Ю.А. Олійник // Бізнес Інформ. – 2014. – № 12. – С. 182–187.
42. Основы инновационного менеджмента: Теория и практика: Учеб. пособие / Под. ред. П. Н. Завлина. — М.: Экономика, 2000. – 205 с.
43. Пересада А.А. Основы инвестиционной деятельности / Пересада А.А.-К.: ООО Либра, 2006. - 344с.

44. Перлаки И. Нововведения в организациях. / Перлаки И. М.: Экономика, -2001. – 144 с.
45. Перспективи інноваційного розвитку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http:// old.niss.gov.ua/table/Zhalilo21/003.htm](http://old.niss.gov.ua/table/Zhalilo21/003.htm)
46. Покропивный С. Инновационный менеджмент в рыночной системе хозяйствования / Покропный С. // Экономика Украины.- 2005.-№2.-С.34
47. Поліщук Н.В. Теоретичні підходи до визначення сутності інновацій / Н.В. Поліщук // Галицький економічний вісник [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/260>
48. Поліщук О.О. Сутність поняття «інноваційна діяльність» як соціально-економічної категорії / О.О. Поліщук // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – № 3(21). – С. 169–171.
49. Румик І.І. Інновації в бізнесі ХХІ століття [Електронний ресурс]. — Режим доступу:[http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vzuk/2008_18/tom_3/ 101_109.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vzuk/2008_18/tom_3/101_109.pdf)
50. Сербенівська А. Ю. Сутність та значення інноваційних процесів в діяльності підприємств / А.Ю. Сербенівська // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www. economy.nauka.com.ua](http://www.economy.nauka.com.ua).
51. Соловйов В.П. Конкуренція в умовах інноваційної моделі розвитку економіки / Під наук. ред. доктора економічних наук Б.А. Малицького. — К.: Фенікс, 2009. — 165 с.
52. Тарасова О.В. Теоретико-методологічні основи інноваційної діяльності підприємств / О.В. Тарасова // Економіка харчової промисловості. – 2012. – № 1. – С. 37–41.
53. Твисс Б. Управление научно -техническими нововведениями. — М.: Экономика, 2003.
54. Технологии пищевых производств / А. П. Нечаев, И. С. Шуб, О. М. Антошина и др.; Под ред. А. П. Нечаева. – М.: Колос, 2015. – 768 с.

55. Тивончук О.І. Стимулювання інноваційної діяльності машинобудівних підприємств: автореф. дис. ... к. е. н.: спец. 08.00.04 / О.І. Тивончук; НУ «Львівська політехніка». – Львів, 2008. – 23 с.
56. Трут О.О. Операційний менеджмент: підручник / О.О. Трут. — К.: Академвидав, 2013.
57. Тычинский А.В. Управление инновационной деятельностью компаний: современные подходы, алгоритмы, опыт / А.В. Тычинский. – Таганрог: ТРТУ, 2006. – 120 с.
58. Уткин Э. А. Инновационный менеджмент. / Уткин Э. А., Морозова Г. И., Морозова Н. И. —М.: АКАЛИС, 2006.
59. Файчук О.М. Інноваційний процес як рушійна сила економічного зростання / О.М. Файчук, О.В. Файчук // Бізнес Інформ. – 2013. – № 10. – С. 66–70.
60. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент: / Р. А. Фатхутдинов Учебник. — М.: ЗАО Бизнес -школа “Интел -Синтез”, 2005.
61. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент / Р.А. Фатхутдинов. – СПб.: Питер пресс, 2008. – 442 с.
62. Федулова І.В. Управління розвитком інноваційного потенціалу підприємств хлібопекарної промисловості: автореф. дис. ... д. е. н.: спец. 08.00.04 / І.В. Федулова; Нац. ун-т харч. технологій. – К., 2009. – 35 с.
63. Фирсов В. А. Американская модель инновационной деятельности в малом бизнесе / В. А.Фирсов // США: Экономика, политика, идеология. — 2014. — № 6.
64. Химический состав пищевых продуктов. Книга 1: Справочные табл. / Под ред. И. М. Скурихина, М. Н. Волгарева. 2-е изд. — М.: Агропромиздат, 1987.— 224 с.
65. Химический состав пищевых продуктов: Книга 2: Справочные таблицы содержания основных пищевых веществ и энергетической ценности пищевых продуктов / Под ред. проф., д-ра техн. Наук И. М. Скурихина,

проф., д-ра мед. наук М. Н Волгарева – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ВО «Агропромиздат», 1987. – 224с.

66. Хучек М. Инновации на предприятиях и их внедрение./ Хучек М. — М.: Луч, 2012.

67. Чумак О.В. Соціально-філософський аналіз поняття «інновація» та «інноваційна діяльність» / О.В. Чумак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISnIK_36_14.pdf.

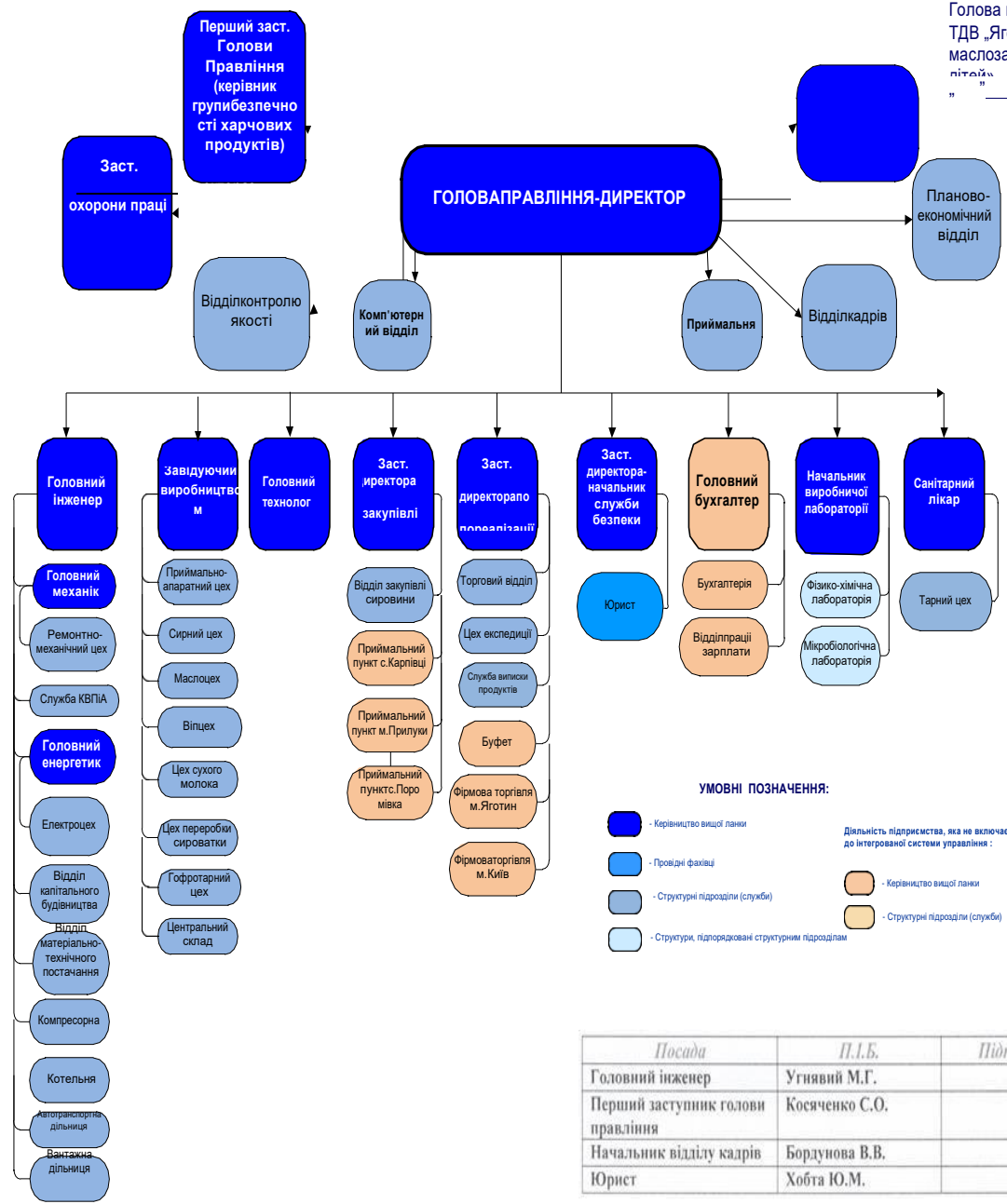
68. Шпикуляк О.Г. Інноваційна діяльність у механізмі стимулювання агропромислового виробництва / О.Г. Шпикуляк, Г.Ф. Мазур // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2014. – № 4. – С. 73–77.

69. Шумпетер И. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала и цикла конъюнктуры): / Шумпетер И. Пер. с нем. — М.: Прогресс, 1982., 423с.

ДОДАТКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова правління
ТДВ «Яготинський
маслозавод» «Яготинське для
дітей»
" " " 20 р.

Додаток А. 1. Організаційна структура управління Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Додаток Є
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2019	01	01
Підприємство <u>Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»</u>	за ЄДРПОУ	38073507		
Територія <u>07600 Київська обл. смт. Згурівка вул. Коцюбинського,6</u>	за КОАТУУ	3221955100		
Організаційно-правова форма господарювання <u>філія</u>	за КОПФГ	610		
Вид економічної діяльності <u>вир-тво дитячого харчування та дієтичних харчових</u>	за КВЕД	10.86		
Середня кількість працівників ¹ 139				
Адреса, телефон <u>07600 Київська обл. смт. Згурівка вул. Коцюбинського,6</u>				
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)				
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):				
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
за міжнародними стандартами фінансової звітності				
V				

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

Форма N 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1740	2468
первісна вартість	1001	2290	3446
накопичена амортизація	1002	550	1454
Незавершені капітальні інвестиції	1005	255	26723
Основні засоби	1010	103436	97316
первісна вартість	1011	158442	211343
знос	1012	55006	70785
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	105431	126507
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	24074	39050
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5150	5037
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5813	4585
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	388824	632949
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	90	132
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	846	1095
Витрати майбутніх періодів	1170	709	71
Інші оборотні активи	1190	63	468
Усього за розділом II	1195	425569	683387
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	531000	809894

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-4980	-12428
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	-4980	-12428
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	23578	38257
розрахунками з бюджетом	1620	118	320
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	163	344
розрахунками з оплати праці	1630	573	1202
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	509737	780107
Поточні забезпечення	1660	873	1289
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	938	803
Усього за розділом III	1695	535980	822322
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
Баланс	1900	531000	809894

Керівник _____ Приліпко І.Л.

Головний бухгалтер _____ Грубріна Л.В.

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство Філія ТДВ "Яготинський маслозавод" "Яготинське для дітей" Дата (рік, місяць, число) 2020 01 01
 (найменування) за ЄДРПОУ 38073507

КОДИ		
2020	01	01
38073507		

**Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 р.**

Форма N 2-к Код за ДКУД 1801008

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	178580	167644
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-138297	-127209
Валовий:			
прибуток	2090	40283	40435
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	179	72
Адміністративні витрати	2130	-7798	-6314
Витрати на збут	2150	-44306	-40649
Інші операційні витрати	2180	-3174	-992
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	0
збиток	2195	-14816	-7448
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	2	
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	-57	()
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	0	
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	0	0
збиток	2295	-14871	-7448
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	()	()
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		
збиток	2355	-14871	-7448

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-14871	-7448
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	-14871	-7448
неконтрольованій частці	2475		
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	-14871	-7448
неконтрольованій частці	2485		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	355013	304821
Витрати на оплату праці	2505	29821	18292
Відрахування на соціальні заходи	2510	6142	3959
Амортизація	2515	24823	16783
Інші операційні витрати	2520	47118	43301
Разом	2550	462917	387156

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник _____ Приліпко І.І.

Головний бухгалтер _____ Грубіна Л.В.